

Die uw jeugd vernieuwt
als die van een arend...

De Reformatie

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

In dit nummer:

KERKELIJK LEVEN **693**

K. de Vries

Wie maakt de dienst uit?

MEDITATIEF **697**

K.D. Smit

De Heer van hemel en
aarde is hoofd van de kerk

WANDELEN MET GOD **698**

K.S. van den Geest

God geeft het zelfs
al zou je slapen

ACHTERGRONDEN **700**

H. ten Brinke

De 'doop' met de
Heilige Geest

EVANGELISATIE EN ZENDING **704**

D. Griffioen

Motieven om naar
de kerk te gaan

MUZIEK **707**

J. Smelik

Lied 234:

Al heeft Hij ons verlaten

WEEKVERSLAG SYNODE **711**

Piet G.B. de Vries

De uitzondering op de regel

en verder...

Uit de kerken
Meegelezen

KERKELIJK LEVEN / K. de Vries

WIE MAAKT DE DIENST UIT?

*V*an wie hangt de samenkomst **af**? Wie bepaalt de **sfeer**, de **inhoud**, de **lengte**, de **kwaliteit** en de **aantrekkelijkheid**? En voor wie komen de mensen? Antwoord: de predikant. Hij **kan** de kerkdienst **maken** en **breken**.

Ik denk dat bovenstaand antwoord de beleving van **veel kerkgangers weergeeft**. Uiteraard is het principieel gezien een fout antwoord. **Principieel** gezien is de samenkomst een ontmoeting van God en mensen. De voorganger heeft daarin een bepaalde rol. Maar niet de hoofdrol: hij is geen entertainer. Er zitten genoeg **elementen** van **gezamenlijkheid** in de huidige samenkomsten. Samen zingen, samen onze schuld belijden, samen **onze** dank uitspreken, samen onze voorbeden doen, samen ons geloof belijden.

Vorige week heb ik er dan **ook** voor gepleit om **trouw** te zijn in je **kerkgang**. Ga gewoon naar je eigen **samenkomst**, ongeacht wie er voorgaat. Ga niet in krant of kerkblad zitten uitpluizen wie waar voorgaat. **Richt je niet op de persoon van de voorganger.**

De keerzijde van de medaille

In dit artikel wil ik de keerzijde van **die** medaille tegen **het** licht houden. Komt het element van **gezamenlijkheid** dat er zeker is, wel voldoende duidelijk uit de verf? Je **hebt kennis nodig** en je moet een denkproces **doormaken** om je ervan bewust te worden. In de beleving ook van goedwillende mensen blijft de dienst toch **veelzins** het optreden van de dominee.

De gedachte dat de voorganger de **(kerk)dienst** uitmaakt, wordt door bepaalde gewoonten ook uitgelokt en bevorderd.

De mededelingen van de **kerkenraad** bijvoorbeeld. 'Volgende week hoopt 's **morgens voor te gaan** dominee X. In de middagdienst zal er een preek worden gelezen'. Wat is het **niet** van zo'n **mededeling**? Is het

een uitnodiging? Of **een** waarschuwing?

Dezelfde **vraag** kun je stellen bij de wekelijkse pagina's vol aankondigingen in regionale kerkbladen of in het plaatselijke **kerkblaadje** over wie er wanneer voorgaat. Het is zinvol bekend te maken hoe laat een samenkomst begint en waar die gehouden wordt. Maar waarom moet erbij vermeld worden wie **er** voorgaat? Dat bevordert de ongezone concentratie op de persoon van de voorganger. Het is beter met die aankondigingen te stoppen.

Een optreden verzorgen

Naar mijn overtuiging **leeft** nog veel te veel de gedachte dat voorgaan in een kerkdienst ongeveer **hetzelfde** is als een optreden verzorgen.

KERNREDACTIE:

DRS. G.J. VAN MIDDELKOOP,
DRS. A.L.Th. DE BRUIJNE.

OVERIGE REDACTIELEDEN:

DR. E.A. DE BOER, DRS. B. BOS,
DRS. I.D. HAARSMA, DRS. P. HOUTMAN,
PROF. DRS. B. KAMPHUIS,
DRS. B. LUITEN, DRS. K. DE VRIES.

MEDEWERKERS:

J.J.D. BAAS, DRS. C.J. HAAK,
J.M. DE JONG, DR. J. SMELIK,
DRS. H. VELDMAN.

REDACTIE-ASSISTENT:

H. PRINS, Buiten Nieuwstraat 86-1, 8261 AX
Kampen, Tel. (038) 3331335

Alle stukken bestemd voor de Redactie aan:
De Reformatie, Postbus 24, 8260 AA Kampen.

ADMINISTRATIE/ADVERTENTIES:

Uitgeverij Oosterbaan & Le Cointre B.V.,
Postrekening 408040 t.n.v.,
De Reformatie, Goes, Postbus 25, 4460 AA
Goes. Tel. (0113) 215591.

ABONNEMENT:

f 90,00 per jaar; f 49,00 per halfjaar; studenten f 74,50 per jaar (binnenland). Buitenland: f 149,00 per jaar (Europa zeepost).

Een abonnement kan per maand ingaan, maar slechts beëindigd worden uiterlijk twee maanden voor het verstrijken van de betalingstermijn (opzegging van jaarabonnement vóór 1 november, van een halfjaarabonnement vóór 1 juni).

Losse nummers f 2.05 (excl. Porto).

De Reformatie is op cassette verkrijgbaar bij de Stichting Bralectah.
Tel. (0521) 215946.

ADVERTENTIES:

Prijs: f 0,95 per mm. Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.

ISSN 0165-5191

In het Nederlands Dagblad van 3 mei jl. schrijft Jan Westert een boeiend artikel over de overeenkomst tussen de zap-cultuur en onze manier van kijken naar predikanten. Hij signaleert bij kerkangers – onder invloed van een consumptieve mentaliteit – een veel-eisende houding ten opzichte van predikanten. In dat verband brengt hij ter sprake de **werkdruk** waaronder veel predikanten gebukt gaan. Mensen stellen hoge eisen. "Hij moet eigenlijk iedere week een authentieke, geïnspireerde en creatieve eredienst presenteren om moderne kerkleden te bereiken die qua communicatie enorm verwend **zijn**". Dat houdt je niet lang vol. Westert neemt het op voor predikanten. Hij zoekt de oplossing onder meer in flexibiliteiten mobiliteit. Om losmaking en **burnout**-situatie te voorkomen.

Maar er is **ook** een heel andere vraag te stellen. 'Hij moet eigenlijk iedere week een authentieke, geïnspireerde en creatieve eredienst presenteren...': dat is inderdaad het verwachtingspatroon. Maar is het wel gezond dat er in een eredienst – afgezien van de organist – met **name** één persoon daadwerkelijk actief is terwijl de hele gemeente zich min of meer **afwachend** opstelt en zich door één laat leiden? Zolang dat w **blijft hangt** er inderdaad wel erg veel af van die ene.

Verwachtingen en structuren

Waar zit het probleem?

In de te hoge verwachtingspatronen van **verwende** mensen? Voor een deel.

Maar het probleem zit ook in de structuur van de samenkomst zelf. Los van wat mensen verwachten: het is toch gewoon een feit dat **in** de gereformeerde kerkdienst alles van de **predikant** afhangt. Hij doet alles zelf. Bij **geeft** vorm aan de dienst. **Hij** kiest de tekst en maakt de preek. Hij kiest de psalmen en gezangen uit. Hij leest de wet **en** de bijbel. Hij doet alle gebeden. Hij leest de formulieren en bedient de

sacramenten. Kortom, in grote lijnen is de gemeente **één** à anderhalf uur overgeleverd aan wat de predikant vanaf de kansel zegt en doet. Is het dan een wonder dat mensen heel erg gericht raken op de **persoon** van de dominee? Lokken we dat niet zelf uit?

Er worden hele congressen gehouden en **artikelen**series geschreven over de rol van de preek en de predikant. Want onze cultuur en wijze van communiceren stelt in deze tijd andere eisen aan de preek en aan het hele optreden van de predikant. De predikant moet kort en helder preken, Gods Woord dichtbij de mensen brengen, en vooral ook authentiek zijn. Als hij niet goed functioneert, dreigen de mensen af te haken. En de kerken leeg te lopen.

Maar al dit soort aandacht voor de prestaties van de predikant bevestigt **nou** precies het beeld: dat alles wordt opgehangen **aan** het functioneren van één persoon. Blijft die **structuur** niet teveel buiten beschouwing?

Kwetsbaar

Het feit dat in onze samenkomsten de dominee zo'n dominante plaats inneemt, maakt zowel de **samenkomst** als hemzelf kwetsbaar. Wij hangen zaken als sfeer en inhoud van de dienst teveel op aan de ene persoon van de voorganger. Zolang het goed **gaat**, hoor je niemand.

Maar als het eens wat minder gaat, is Leiden in last. **Dan** voelen mensen teleurstelling of weerstanden. En dan wordt de 'monopolie-positie' van de voorganger in de samenkomst opeens hinderlijk. Mensen gaan zuchtend naar de kerk. En de dominee moet maar eens op cursus om wat bij te leren.

Deze situatie maakt ook de **predikanten** zelf kwetsbaar. Je voelt dat er onredelijke hoge eisen aan je gesteld worden. De kwaliteit van de kerkdienst **hangt** gevoelsmatig helemaal van **jou** af. Wanneer je merkt dat je niet goed overkomt,

kun je gemakkelijk gaan twifelen aan jezelf. Of je twijfel maar gaan overschreeuwen.
Bovendien: zoveel hoofden, zoveel zinnen. **Eén** voorganger spreekt nooit **iederéén** aan.

Middelaarsrol

Er is nog een risico aan verbonden aan structuren waarin predikanten de hoofdrol vervullen. Het **risico** dat mensen de dominee als een soort middelaar gaan zien. Niemand zal dat bewust en hardop beweren of dat woord gebruiken. Zeker tegenwoordig zijn mensen er verstandelijk heel erg van overtuigd dat de predikant ook maar een gewone jongen is. Hij heeft geen aparte status meer. De predikant is van zijn voetstuk afgeschoot. Maar tegelijk zijn de hoge verwachtingen gebleven, en vaak zelfs nog hoger geworden. Het bloed **kruipt** waar het niet gaan **kan**. Je proeft het soms nog in de manier waarop over dominees gepraat wordt. En hoe ze soms geadoreerd worden. In het shoppen. En in de mate waarin mensen zich afhankelijk maken van de aanwezigheid van een predikant. Bij ziekte of ander leed. Of **in** een **tijd waarin** de predikantsplaats vacant is. Hij moet er zijn, **hij** moet lezen en bidden, hij moet de vaste voorganger zijn. Zonder hem is alles maar half zo goed.

Die misvatting dat de predikant een middelaar **zou** zijn kan nog extra in de **hand** gewerkt worden **doordat** hij in de samenkomst alles alleen doet.

Is een predikant een liturg?

Zaag ik met al deze opmerkingen nu aan de poten van de preekstoel? Ik ben ervan overtuigd dat er altijd een belangrijke rol in **de** dienst zal zijn weggelegd voor degene die belast is met prediking en **onderwijs**. Ik geloof ook dat die speciale taak uit de bijbel komt. En dat het horen naar de uitleg en toepassing van Gods Woord altijd een voorname plaats in de samenkomst **zal** blijven

innemen. Maar het **is** een hele **stap** verder om vervolgens van de predikant de liturg bij uitstek te maken. Eén voorbeeld. In het **bevestigings**-formulier voor predikanten wordt als derde taak van voorgangers genoemd **"in** de eredienst **de naam** van de Here aan te roepen, **smekingen**, gebeden, voorbeden en dankzeggingen te doen voor alle mensen..." Op zichzelf is er niets tegen op wat hier staat. Alleen, vanuit de Schrift valt moeilijk hard te maken dat het opdragen van publieke gebeden exclusief de **taak** is van die ouderlingen die geroepen zijn tot prediking en **onderwijs**. Bidden is **nog** wat **anders dan prediking en onderwijs**. Het bijbelse beeld van de samenkomsten laat juist zien dat ook anderen (mannen én vrouwen – **waarmee** overigens niets gezegd is over de vrouw in het ambt!) een rol vervulden bij de gebeden (bijv. 1 Kor. 11 : 4 vv.; 1 Tim. 2 : 8).

Er zouden meer argumenten uit het Nieuwe Testament te **noemen** zijn. Bijvoorbeeld de gegevens die **laten** zien dat in de samenkomsten meerdere personen optreden en dat allen gaven hebben gekregen. Wie **geïnteresseerd** is, kan goed **terecht** in het rapport van **studiedeputaten** eredienst aan de G.S. van **Berkel en Rodenrijs** 1996 en in het boekje 'Licht op liturgie'.

Kijk eens om je heen

In de **traditie** van **de** gereformeerde kerken in Nederland is het nog **vrij** gebruikelijk dat **één** persoon voor gaat in de dienst.

In andere tradities **ligt dat** al anders. Ik hoorde van een kerk in Engeland waar de kerkenraad een aantal weken van tevoren gemeenteleden uitnodigde om op een bepaalde zondag het voorbede-gebed te verzorgen. Dit was telkens weer iemand anders. Zo'n gemeentelid kon zich daar dan grondig op voorbereiden. Hij schreef zijn gebed op en sprak het uit tijdens de dienst.

En dan onze zusterkerken in Korea, The Presbyterian Church in Korea. Zij laten in **hun** ochtenddiensten

drie mensen **een** taak vervullen. Er is een inleider, een predikant die o.m. de opening van de dienst, aankondigingen **van** de verschillende onderdelen en de Schriftlezingen voor zijn rekening neemt. Dan een tweede predikant die zich concentreert op de preek. En een ouderling die het **zgn.** pastorale gebed doet, vergelijkbaar met ons 'grote gebed' na de preek. Daarnaast hebben veel gemeenteleden een inbreng in een koor dat aan het begin en aan het eind van de dienst liederen zingt die telkens een **maand** van **te voren** al worden vastgesteld. Tijdens de collecte **zingt** het **koor**, soms met een solist.

De middagdienst heeft in deze Koreaanse kerken een ander karakter. De sfeer is iets vrijer. Er is een preek. Daarnaast veel samenzang. Verschillende gemeenteleden verzorgen de gebeden, zowel mannen als vrouwen. Af en toe wordt een gezin gevraagd om samen een aantal elementen voor te bereiden.

Samen vormgeven aan de samenkomst

Ik geloof dat onze tijd vol mondige en welbespraakte mensen vraagt om een actieve inbreng van meer dan **één** persoon in de dienst. Wilen we kerkgangers afhelfen van de gedachte dat de dominee de dienst uitmaakt, **dan kunnen** we niet volstaan met de mededeling dat de kerkdienst geen show van de predikant is maar een ontmoeting tussen God en de gemeente. Dat laatste mag dan ook wel handen en voeten krijgen, meer dan tot nu toe gebruikelijk is.

Wanneer meerdere gemeenteleden een **taak** vervullen in de samenkomst, zal dat diverse heilzame effecten hebben. Het besef dat we als gemeente **samen** de Here ontmoeten, zal zeker toenemen. De kerkdienst krijgt een wat menselijker gezicht, minder **afstandelijk**. Iets van de strakke sfeer, die veel mensen **&** beklemmend **ervaren**, wordt weggenomen. Om plaats te maken voor meer **ontspannenheid**.

Mensen beleven **hun** leven met de Here God heel **verschillend**. Door meer mensen in te schakelen, krijgen die verschillende belevingen ruimte, zodat **er meer** mogelijkheden van **herkenning** zijn.

Meer beweeglijkheid zal voor veel kerkgangers ook een gevoel van bevrijding brengen uit het wat strakke keurslijf van één man die vanaf de kansel alles doet. De predikant zelf raakt bevrijd uit zijn al te uitzonderlijke positie en wordt meer één van de vele mensen die een taak vervullen.

Ik denk dat het gevoel van betrokkenheid bij de kerkgangers sterk zal toenemen. Hoe meer **mensen samen** vorm geven aan de samenkomst, hoe minder afstand er wordt ervaren. En hoe **minder** goedkope kritiek **er** zal worden geuit.

Structurele aanpak

Ik pleit voor een structurele aanpak. Incidenteel **mensen** op onderdelen **inschakelen** is prima. Maar daarnaast verdient het overweging om vaste onderdelen **altijd** door verschillende mensen te laten **verzor-**gen. Ook om er wat **rust** en overzicht in te houden.

Daarbij **valt** te denken aan de volgende elementen.

- De inleiding van de kerkdienst. Dit kan bijvoorbeeld de ouderling van dienst zijn. Hij doet de afkondigingen namens de **kerkenraad**. Hij heet gasten **en** nieuwe leden welkom. Vertelt eventueel andere wetenswaardigheden voor de dienst of uit de **afgelopen** week. Hij **kondigt** ook de **mensen** aan die in de samenkomst een taak zullen hebben: predikant, organist, degene die het pastoraal gebed doet etc.
- Iemand die het pastorale gebed na de preek verzorgt. Met daarin onder andere de voorbeden voor de gemeente. Het moet iemand zijn die daarvoor een gave **heeft** en door de kerkenraad is aangezocht. Dit **kunnen** beurtelings een **aantal kerkenraadsleden** zijn, **maar** ook andere gemeenteleden.

Vergelijkbaar dus met het fenomeen van de 'preeklezer'.

- Eventueel iemand die de schuldbelijdenis uitspreekt.

Zorgvuldigheid

Belangrijk is wel dat **één** en ander goed doordacht en besproken wordt. Als je **zomaar** impulsief aan dingen begint, wordt het een rommeltje. Onze God is geen God van wanorde maar van vrede.

Meer beweeglijkheid mag niet leiden tot minder eerbied en ontzag voor onze God. Niveau en stijlgevoel dienen bewaard te blijven. Dat vraagt om een zorgvuldige voorbereiding, ook van de gemeente. Laten we **Het** niet doen op de manier die **vrijgemaakten** een beetje eigen lijkt te **zijn**. Als wij **eenmaal** iets ontdekt hebben, schijnen we het onmiddellijk radicaal en tot in het extreme door te moeten **voe-**ren. Met het risico dat je doorschiet **naar** chaotische af platvloerse taferelen.

Een zorgvuldige voorbereiding dus en een **stapsgewijze** invoering van veranderingen. Gewoon er alle tijd voor nemen. Betrek bij die voorbereiding **niet** alleen allerlei deskundige en liturgisch bevoegde **mensen**. **Luister** vooral ook goed **naar** de 'gewone' mensen in de **kerk**. Mensen die nuchter en evenwichtig zijn in hun denken. Zulke **mensen** kunnen je voor veel onnodige fouten en bevestigingen bewaren. **Zij** voelen vaak ook het beste aan waar een plaatselijke gemeente wel of niet aan toe is. Juist **ook** bij die laatste vraag moeten predikanten niet alleen de dienst uitmaken...

Ds. K. de Vries is predikant van de Gereformeerde Kerk van Alphen aan den Rijn.

uit de kerken

Beroepen te **Almere-West**: A.A. Kramer te Axel (miss. dienst te Gent); te **Bergentheim**: P.F. de Boer te Roodeschool; te **Spakenburg-Noord**: H. van den Berg te **Dalfsen**; te **Hattem**: C. Beiboer te Oegstgeest.

Intrede

Zondag 9 mei jl. was de bevestiging van drs. P.G. Boon, kandidaat uit Zwolle, **door** prof. Dr. F. van der Pol te Kampen. Op zondag 16 mei: intrededienst te **Ruinerwold-Koekange** om 9.00 uur in het eigen kerkgebouw. Te Zuidwolde (Dr.) om 15.00 uur, ook in het eigen kerkgebouw. Nieuw adres: **Molen-**straat 8, Zuidwolde.

Ambtsneerlegging

De classis Zwolle heeft ds. F.H. Folkerts, voorheen **predikant** te Zwolle-Centrum, op **zijn verzoek** **toestemming** gegeven zijn ambt neer te leggen. In oktober 1996 werd ds. Folkerts door dezelfde classis voor twee jaar bevoegdheid ontnomen om zijn ambt uit te oefenen, wegens zonde tegen het zevende gebod. Tot een afzetting kwam het niet, omdat hij in het openbaar schuld heeft beleden.

Adreswijzigingene.d.

Edmonton * Predikant: G.A. Snip, 21104-35 Avenue, Edmonton, AB, T6M 2P6, Canada, tel. 0017804862464 (p. 361).

Zutphen * Diensten: **Geref. Kerk**, Halterstraat 12-14, tel. 0575-517129; 10.00 en 16.30 uur©®;

* *Preekvoorziening*; T. van de Kamp, Harfsensesteeg 6a, 7211 MH Eefde, tel. 0575-540391 (p. 109).

Radiokerkdienst

Op D.V. 14 juni a.s. (17.00 uur) zal de Stichting Zendtijd voor **Kerken** een **radiokerkdienst** uitzenden vanuit de **Gereformeerde Kerk** te Schildwolde. Voorganger zal in deze dienst **zijn** ds. G.F. Overweg.

DE HEER VAN HEMEL EN AARDE IS HOOFD VAN DE KERK

'God heeft alles onder zijn voeten gesteld en Hem als hoofd boven al wat is gegeven aan de gemeente',
Ef. 1, 22

Evangelisatiewerk is vaak niet gemakkelijk. Het is **ploegen** op de rotsen, **verzuchten** we soms. Als we kijken vanuit het perspectief van hemelvaart, dan mogen we ons getroost weten.

Hemelvaart

Jezus vertrekt. De leerlingen **kij**ken Hem lang na. Dan neemt een wolk het zicht op Jezus weg. Maar de leerlingen blijven omhoog starren. Twee engelen wijzen op Jezus en zetten zo de leerlingen weer met **hun** benen op de grond. Hemelvaart is geen afscheid voor goed. Hemelvaart luidt een nieuw tijdperk in: Jezus neemt plaats **naast** Vader op de troon in de hemel. Hij **zet** zijn leerlingen, zijn **kerk**, aan het werk. Via Pinksteren op **weg naar** zijn **terugkomst**. In die **fase** leven wij: op weg naar **Jezus'** terugkomst. Hemelvaart betekent niet dat **wij** zonder Jezus **zijn** nu. Hemelvaart betekent dat Jezus onze Koning is nu.

Jezus Christus, Hoofd I

Jezus Christus is Heer van **hemel** en aarde. De almachtige God heeft **Hem** alle **macht** in hemel en op aarde in handen gegeven. Jezus Christus **staat** boven alle machten. Of ze zijn **macht** nu erkennen of niet. Gek **hè**, **wij** zijn kerk midden in de wereld, en we vinden het soms maar **wat** moeilijk om medemensen met het goede nieuws van God te **berei-**

ken. Onze eigen dorps- en **stadsge**noten bereiken we vaak amper. Als je **op** het kerkplein van de Koepelkerk in Arnhem staat en je **ziet** al die cafés om je heen, dan denk je misschien: 'Twee werelden zijn het. Wat is er veel dat ons **scheidt**.' (?) **Maar** God bemoedigt **ons**: de Here **Jezus is Heer van de hele he**mel en aarde. Dus ook van dat plein en die kroegjes en die mensen. God heeft **al** die mensen met zorg **ge**maakt en dat ze er zijn danken ze **aan God en Jezus Christus, de Heer.** (!)

Jezus Christus, Hoofd II

Jezus Christus is Hoofd van de kerk. God de **HERE** geeft Hem als Hoofd aan zijn gemeente. **Hoofd** betekent hier **niet alleen** dat Hij de baas is, maar ook dat wij **als** zijn leden aan Hem verbonden **zijn** door de genade van de heilige Geest. Hij is ons Hoofd, wij zijn zijn leden. Gek **hè**, al die verschillende **men**sen in de **gemeente**. Maar **wel** onder één Hoofd. De **opgestane** Jezus zelf heeft ons voor Hem op de knieën gebracht.

De Heer van hemel en aarde is Hoofd van de kerk

God heeft Jezus **als** Hoofd boven al wat is **gegeven** aan de gemeente. Dat is een wonder dat **ons** op hemelvaartsdag stil **mag** maken. **God** geeft Jezus niet **zomaar** aan zijn gemeente als Hoofd. Maar de **HERE** geeft 'Jezus de **Heer** van hemel en aarde' als Hoofd aan zijn gemeente. De Koning van de **kosmos** is Hoofd van de gemeente... Zie je wat dat **voor** ons betekent?

Onze houding op aarde

Wij hoeven als gemeente de kosmos niet te **overwinnen**. Dat heeft Christus al gedaan. Wij hoeven alleen maar te laten zien aan de kosmos dat we overwonnen zijn. Door onze **Heer**. Wij hoeven Jezus' macht niet te **vestigen** op aarde of daar te bewijzen. Jezus is al koning **en** Hij bewijst zichzelf wei. Wij hoeven alleen zijn koningschap te erkennen voor allen. Om anderen te **bereiken**, daar is geen 'heilige oorlog' voor nodig. Evangeliseren verdraagt geen geweld. En het **heeft** ook niet. We komen niet op vreemd **terrein** als we de wereld ingaan met het goede **nieuws** van God. We begeven ons op terrein waar Jezus Christus Koning is.

Ds. K.D. Smit is predikant van de Gereformeerde Kerk van Tilburg.

GOD GEEFT HET ZELFS AL ZOU JE SLAPEN

K. van den Geest

Wandelen met God

Slapend rijk worden, dat zit er niet in. Op school moet je **blokken** om je diploma te halen. Zonder papieren **kom** je nergens. En **als** je eenmaal een baan hebt, dan is het helemaal werken en nog 's werken! Meestal levert het **dan** geen vermogens op, miljonair word je niet zo maar. In de meeste banen krijg je te maken met grote **werkdruk** en met overwerk. Je staat voortdurend onder **druk** en de **stress** word je meer dan eens te veel. Heb je een eigen **raak**, dan ben je zelfs helemaal nooit **klaar**: werken, werken en nog eens werken. Slapend rijk worden? Dat lijkt hooguit weggelegd voor geldmagnaten die het met de **wet** minder nauw nemen, of voor zware criminelen die een spelletje spelen met de belastingdienst. Maar die gaan dan ook over de rug van medemensen, sommigen zelfs over lijken...

'Gewone' mensen (zoals wij?) zwoegen intussen **maar** door. Elke morgen is het vroeg dag, en 's avonds wordt het altijd **weer** te laat. Wat **kun** je soms hard aan vakantie toe zijn. Maar als je dan 's een weekje hebt, is het te kort om je **stress** uit je lijf te krijgen. In veel gezinnen werken beide ouders in een betaalde baan. Het georganiseer om **alles**, vooral rond de opvang van kinderen, altijd weer goed te regelen, kost ook al vreselijk veel energie. Je merkt het in de kerk: 's avonds **kun** je **niet** te veel meer van mensen vragen, gemeente-avonden worden mager bezocht en veel bijbelstudieverenigingen leiden een

kwijnend bestaan zodat **zelfs** opheffing **wordt** overwogen. Ook **lijk** je op steeds minder **mensen** een beroep te kunnen doen voor vrijwilligerswerk in kerk of samenleving, zeker overdag. **Verkiezing** van ouderlingen en diakenen is in veel gemeenten **moeizaam**, onder meer doordat de werkdruk hoog is en bijscholing voor de zaak noodzakelijk om in de running te blijven.

Deze beschrijving **herkennen** we denk ik allemaal. En we **voelen** ons vaak onder dit alles alleen maar machteloos. Je hoort werkelijk iedereen verzuchten, dat het dagelijkse leven 'hectisch' is. Als je ge-

woon aan iemand **vraagt**, hoe 't met 'm gaat, is het antwoord vaak: "druk...", gevolgd door een diepe nicht. Alsof er niet meer te vertellen is.

Kon je er maar iets tegen doen! Maar het lijkt een dwingend systeem waar **we** in zitten en waaruit **geen** bevrijding mogelijk is. Zijn we nog in staat om ons eigen leven zelf te **reguleren**? Zodat je niet geleefd wordt? Sommigen beweren, dat dit alles onlosmakelijk verbonden is met de manier waarop de huidige maatschappij in elkaar zit. Alles draait om geld en geen mens kan het zich veroorloven om als de vroegere ambachtsman in alle **rust** te werken aan een mooi werkstuk, gecreëerd met liefde en aandacht, met **tussendoor** alle tijd voor een praatje of voor aandacht voor je medemens.

En toch. Is dat **wel** echt zo? Dat **werken** een **must** is en dat de maatschappij zo in **elkaar** zit, dat **we** niet anders meer kunnen? Is het wel zo'n gezond verschijnsel, als je nergens anders meer over praten kunt dan over je **drukke** of over je werk? Heb je werkelijk niets meer te melden dan dat? Waar zijn we dan mee bezig? Waarom zijn we er **soms** zo bijna bezeten van, dat het werk koste wat kost door moet gaan? Want wát kost het? Het kost je soms je gezondheid, je hoofd of je hart. En als God je ineens roept, **dan** moet je toch **ook** stoppen? Dan gaat het toch zonder jou **ook** wel door? Of willen we doorrennen tot ons lichaam **ons** een halt toeroept? Maar waar doe je 't dan voor?

Misschien ergert iemand zich eraan als ik deze vragen stel. "En dominee heeft nogal makkelijk praten,

hij kent dat harde bestaan in het zakenleven niet". Nu, dat is zo. Toch stel ik deze vragen niet vanaf de zijlijn. Om te beginnen ken ik dit leven van huis uit. Ik weet wat het m'n eigen **vader** kostte om een zaak draaiende te houden. Maar verder moeten we elkaar deze vragen ook stellen. Weet u, God zelf stelt ons deze vragen. Luister bijvoorbeeld naar Psalm 127. Dan horen we: "Het is voor u tevergeefs..." Werken en werken **en** nog eens werken, het is voor u tevergeefs. **Psalm** 127 is van de hand van Salomo. Die ook Prediker schreef. Het Bijbelboek dat we kennen vanwege **zn refrein**: "alles is **ijdelheid** en najagen van wind". Zwoegen, vroeg opstaan, laat doorgaan, het is ijdel, vergeefs, zinloos. Je bereikt er niets mee.

Maar hoe kon Salomo w iets zeggen? Zei hij dat soms als rijke vorst? Die een **koninklijk** leventje leidde en zich nergens druk om hoofde te **maken**? Dan vergeet je, dat je als leidinggevende soms zware verantwoordelijkheden draagt. Die je zelfs uit je slaap kunnen houden. Koning zijn was minstens zo stressend als hard ploeteren op een fabriek of in een eigen zaak. Ook Salomo kende de ongelooflijke werkdruk **van** het aardse leven. Werkdruk of stress zijn niet een verschijnsel dat pas ontstond in onze eeuw. In vroegere tijden was het leven minder snel maar niet minder **stressend**: de zorgen lagen **vaak** heel anders. Dan ging het bijvoorbeeld om de meest primaire en elementaire levensbehoeften: gezondheid, dagelijks eten en **drinken**.

Nee, Salomo praat net zo **min** als wij vanuit een luxe, riantie positie. Weet je, hij spreekt uit geloof. Dat is: vanuit **afhankelijkheid van** de Here! Herkennen we dat nog? Het is in onze tijd behoorlijk moeilijk geworden om daar nog echt iets van te beseffen. Alles gaat goed in Nederland. **Je** hoort steeds **de** heet 'poldermodel' dat staat kennelijk voor een beleid dat economische groei garandeert. Er is **redelijk** goe-

de werkgelegenheid. En oorlogen spelen zich af op **veilige** afstand. Ook in de **kerk** gaat het goed: we **krijgen** de begrotingen over het algemeen wel rond, er worden kerkgebouwen gebouwd of verbouwd. Alles gaat goed, **ook** met onszelf. De meesten van ons kunnen op vakantie, bij ernstige ziekte zijn er voortreffelijke **medische** voorzieningen. En ga zo **maar** door. Tja, we moeten inderdaad hard werken. Het gaat allemaal niet vanzelf. **Sommigen stikken** zo wat in **het werk**, we **nichten** onder de werkdruk, **maar**: 't gaat goed! Toch?

En dan die confronterende woorden van Psalm 127: **waar** doe je 't **allemaal** voor. Slapend word je rijk! "God geeft het zijn beminden **in de** slaap"! God geeft je alles, zelfs al **zou** je slapen! Dus toch slapend **rijk** worden? Wat wil dit **zeggen**? De **vraag** is: waarom geeft God ons zo veel goeds? Dat doet Hij omdat **Hij ons lief** heeft! Nergens anders om! En dat is **wat** wij nu juist vaak vergeten. Wij leven **niet** doordat we werken, wij leven doordat God voor ons zorgt. Het ziet er in **ons leven vaak** zo anders uit: we werken alsof **ons** leven er van afhangt. Maar als je Gods liefde hebt, wat valt er dan nog te verliezen?

Makkelijke **praatjes**? Goedkope woorden? **Ik** ben er steeds meer van overtuigd geraakt, dat het hier om een **principiële** keuze gaat. Ons leven is geen lot, ons **werk** geen dwingend **systeem**. Het begint met **een** keuze: dat je je niet **langer** laat opjuten door wat heet de dwang van de moderne maatschappij. Die **zogenaamde** dwang, die **zit** in jezelf.

Wat we nu nodig hebben is **een** beslissing. De beslissing om te erkennen, dat het een keuze is en geen lot. Dat je niet machteloos bent maar een eigen wil hebt. Dat je geen slachtoffer bent **en** geleefd wordt, maar een mens die afhankelijk wil zijn van God.

De woorden van Psalm 127 brengen rust. Rust om het eerste en belangrijkste in je leven voor alles te regelen: dat je in contact met God **komt** en **blijft**. Dat je leven open is naar boven. Laat Gods liefde je geheim zijn. Want wat valt er te verliezen, als je weet dat God aan jouw kant staat. Dat **weet** je dankzij de genade en Geest van Jezus Christus. Als Hij in het hart van je leven staat, dan **zul je 't zien, dan ga je 't** echt anders doen. Je trapt je gaspedaal minder diep in. Dan **leef** je van Gods zegeningen. Waarvoor Jezus geboet en gebloed heeft,

Inderdaad, ik bied hier geen oplossingen. Die zijn er **trouwens** wel. Ga eens met een aantal **mensen** om de tafel zitten, praat er **eens** over door, hoe je omgaat met werk **en** stress, met je **andere** verantwoordelijkheden in gezin **en** kerk. Maar het gaat niet allereerst om **oplossingen**, het gaat **allereerst om** een andere houding. En dat is niet de **gemakkelijkste** weg. Het betekent keuzes maken, voortdurend opnieuw. Het **betekent** ook een gevecht. En toch geen stressend gevecht. Het is **een gevecht met** je Bevrijder naast je. Dan ben je geen **looser** maar sta je sterk. **Dan zoek** je zijn nabijheid in het gebed. Bij Hem mag je het **uitzuchten**: Vader, hier is mijn **leven**. Dat het **niet** mijn, **maar** uw **zorg** mag **zijn**. Wedden dat dat heerlijk slaapt? En terwijl je slaapt, zorgt God voor **jou**!

Ds. K. van den Geest is predikant van de Gereformeerde Kerk van Hengelo.

Huisstijlen:
Briefpapier, env., visitekaartjes

 de Bunschoter bv
drukkerij

Postbus 10 - 3750 GA Bunschoten-Spakenburg
Tel (033) 299 79 99 - Fax (033) 299 79 98

DE 'DOOP' MET DE HEILIGE GEEST

H. ten Brinke

*De 'doop met de Heilige Geest'. Het is één van de vaste discussiepunten tussen mensen die zich rekenen bij de Pinksterbeweging of de Charismatische beweging enerzijds, en gereformeerden anderzijds. Zou dat een verklaring zijn van het feit dat het boek van de gereformeerde dr. L. Floor, **De doop met de Heilige Geest**, na zestien jaar is herdrukt?*

*In de gemeenteschets over de doop, die ik twee weken geleden aankondigde, komt de doop met de Geest ook aan de orde. In dit artikel wil ik de aandacht vestigen op dat onderdeel van de schets, en van het boekje dat achter die schets staat (Van Bruggens **Het diepe water van de doop**). Ik combineer dat met een bespreking van het genoemde boek van dr. Floor.*

De titel van dat boek is enigszins misleidend. Je verwacht een bespreking van wat genoemd wordt 'de doop met de Heilige Geest'. Die term duidt aan dat Christus op een overvloedige manier zijn Geest heeft geschonken aan zijn kerk en aan elke gelovige. Met deze laatste zin zit ik trouwens al midden in de discussie: heeft Christus dat gedaan, of doet Hij dat telkens opnieuw? Heeft elke gelovige de Geest op die overvloedige manier ontvangen, of is er verschil tussen gelovigen die dat **geschenk** al wel, en die het nog niet ontvangen hebben? **Hoe** krijg je deel aan dat geschenk? Waaruit blijkt dat dan, dat je 'gedoopt' bent met de Geest?

Van een boek onder de titel *De doop met de Heilige Geest* verwacht je een **bespreking** van dat complex vragen. En die **vragen** komen zeker aan de orde. Maar het boek geeft veel meer. Het gaat ook over de doop van Jezus en over de verhouding tussen **Christus** en de Geest. Het gaat over de Geest als 'parakleet' (Jezus' onderwijs in het evangelie van Johannes) en over de vervulling met de Geest volgens het onderwijs van Paulus. Het gaat over de inwoning van de Geest, over de Geest als gave van de eindtijd en over de Geest en de prediking. Kortom, er komt heel wat **meer** aan de orde dan je bij kennisneming van de titel misschien zou verwachten'.

Ik noem eerst een zwakke en een sterke kant van het boek, om het daarna te bevragen op het punt van die 'doop met de Heilige Geest'.

Kortsluiting

Zoals gezegd, het boek geeft meer dan de titel suggereert. Het geeft ook meer dan een bespreking van bijbelpassages over het werk van de Geest. Het probeert enkele grondlijnen te trekken, en het kader aan te geven waarbinnen het Nieuwe Testament, en met name Paulus, spreken over het werk van de Geest.

Deze grondlijnen zijn niet altijd even helder getrokken. Dat heeft te maken met het feit dat de termen die Floor gebruikt niet altijd direct duidelijk zijn. Daardoor dreigt er af en toe kortsluiting tussen **wat** je denkt dat er staat, en wat Floor uiteindelijk blijkt te bedoelen. Zo heeft hij het over twee 'aeonen', de oude **en** de nieuwe aeon (Grieks o.a. voor 'tijdperk'). De oude 'aeon' is die van het 'vlees', de zonde **en** de dood. De nieuwe 'aeon' is die van de Geest, de nieuwe heilstijd (31,49,78,132). Floor verwijst voor die termen naar Ef 1.21: Christus is gesteld boven "alle naam, die genoemd wordt niet alleen in deze, maar ook in de toekomstende eeuw (aeon)" (142). "Deze" **en** "de toekomstende eeuw": als het ene tijdperk is afgelopen, komt het volgende tijdperk, zou je zeggen. In die indruk word je bevestigd als Floor (H.N. Ridderbos citerend) het in dit verband heeft over een "heilshistorische tegenstelling" (132). Toch blijkt het anders te liggen: de nieuwe aeon is "in beginsel" gekomen, en de oude

aeoon is nog niet geheel tot een einde gekomen (142). Dat klopt met onze ervaring: zonde **en** dood zijn wel degelijk nog realiteiten! Ondertussen is de schrijver van de term 'aeoon' overgegaan op de term (oude en nieuwe) 'bedeling'. Dan denken we op bekend terrein te komen: Gods verbond met ons heeft verschillende 'bedelingen', fasen; eerst **was** er het oude verbond en daarna het nieuwe. Maar je kunt van de **oude** 'bedeling' toch niet zeggen, wat Floor doet, dat die nog niet geheel tot een einde is gekomen? De oude bedeling is voorbij, maar het tijdperk van **zonde** en dood is nog niet helemaal voorbij. Er lijkt een kortsluiting te ontstaan tussen termen uit de gereformeerde geloofsleer ('bedeling') en termen van elders (H.N. Ridderbos?). Een ander voorbeeld van zo'n dreigende kortsluiting is de manier waarop Floor de term 'eschatologisch' gebruikt. Die term betekent van huis uit: 'wat betrekking heeft op de wederkomst van Christus en wat daarmee samenhangt'. Floor gebruikt het woord ook wel eens in een wat andere zin, namelijk als 'wat betrekking heeft op de dingen die God nu al doet, vanaf de opstanding van Christus'. Zo is de eenheid tussen Christus en de Geest "heiiishistorisch-eschatologisch", wat dan betekent dat de nieuwe heilstijd (die nieuw 'aeoon' van zojuist) is gerealiseerd (door Christus), maar ook nog wordt gerealiseerd (door de Geest) (38-39). En het nieuwe verbond waarover het in 2 Cor 3 gaat is de gave van God in de "eschatologische heilstijd" (41). Dat is dus niet een gave die we pas krijgen aan het einde van de tijd, maar die we nu al krijgen. Op blz. 49 gaat het zelfs over de "gerealiseerde eindtijd" waarin wij nu al zouden delen. Op deze manier komen we het woord 'eschatologisch' of 'eschaton' (de laatste tijd) regelmatig tegen (b.v. 48,78,104,177), en als je uitgaat van de klassieke betekenis van 'eschatologisch' sta je telkens even op het verkeerde been.

Stimulerend

Sterker is het boek wanneer het gaat over concrete bijbelpassages. Alle relevante bijbelgedeelten worden besproken: de gedeelten waar het gaat over de 'doop' met de Heilige Geest; de gebeurtenissen op de Pinksterdag; de geschiedenissen van Handelingen 8 (Samaria), 10 (Cornelius) en 19 (Efeze); daar waar het gaat over vervulling met de Geest; over de Geest als eerste-linggave en als onderpand; de verzegeling met de Geest, de gaven van de Geest, enzovoort. Nauwkeurig worden alle ins en outs in kaart gebracht. Deze onderdelen van het boek vormen al voldoende reden om het aan te schaffen. Ook als je het niet eens bent met een bepaalde conclusie geeft Floors argumentatie toch te denken.² Een voorbeeld daarvan: Floor verzet zich tegen een zogenaamde 'streeptheologie', dat wil zeggen de opvatting die een streep trekt tussen de eerste periode van de kerk (toen het Nieuwe Testament nog niet compleet was) en de latere periode. Ná die streep zou er geen plaats meer zijn voor de zogenaamde bijzondere gaven van de Geest (179ev). Nu is het natuurlijk de vraag of je zo gemakkelijk kunt onderscheiden tussen 'bijzondere' en 'gewone' gaven van de Geest. Maar laten we voor het gemak even aannemen dat we begrijpen welke gaven worden bedoeld als het gaat over 'bijzondere' gaven (tongentaal b.v., of de gave van genezing). Moet je zeggen dat die gaven niet meer voorkomen, of moet je de mogelijkheid openlaten dat ze toch nog (gaan) voorkomen? Vaak geven gereformeerde scribenten op deze vraag een voorzichtig antwoord, en Floor doet dat ook (179-185). Men wil eigenlijk niet zover gaan om te stellen dat die gaven helemaal niet meer voor kunnen komen. Ben je dan immers niet bezig om hoogmoedig de vrijheid van de Geest aan banden te leggen? Vaak verwijst men dan naar een zendingssituatie: die bijzondere gaven

zouden misschien nog te verwachten zijn in situaties waar het evangelie voor het eerst arriveert. Ik heb daar twee vragen bij. Eerst een informatieve: zijn er situaties bekend in het zendingswerk vanuit bijbelgetrouwe kerken, waarin zulke 'bijzondere' gaven inderdaad zijn voorgekomen? Als dat voor zover wij weten nooit is voorgekomen, hoe reëel is het dan om toch telkens weer naar die uitzonderingssituatie te verwijzen? M'n tweede vraag is of we op grond van de manier waarop het Nieuwe Testament spreekt over zulke bijzondere zaken toch niet sterker kunnen (moeten?) zeggen dat die inderdaad beperkt zijn tot de periode van de apostelen. "Tekenen, wonderen en krachten" zijn immers de tekenen die een apostel kenmerken (2 Cor 12.12)?³ En verbindt de brief aan de Hebreeënen de tekenen, wonderen en krachten niet aan degenen die het heil rechtstreeks van de Heer zelf gehoord hebben, de apostelen dus? Een volgende generatie christenen wordt opgeroepen om vol te houden onder verwijzing naar wat onder de eerste generatie christenen, die van de apostelen, is gebeurd.

Dopen met de Heilige Geest

Een belangrijk onderdeel van het boek van Floor is uiteraard dat waar hij de zogenaamde doop met de Heilige Geest behandelt. Dat was ook één van de onderwerpen die kwamen bovendrijven toen ik de gemeenteschets Hoe gewoon is de doop? aankondigde. "Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met de Heilige Geest", zei Johannes de Doper over Jezus (Mc 1.8). Dat slaat in ieder geval op de uitstorting van de Geest op Pinksteren. Daar zijn alle christenen het wel over eens. Maar verder? Is de 'doop' met de Heilige Geest iets dat elke gelovige afzonderlijk moet of mag ondergaan? Een gebruikelijke opvatting in gereformeerde kring is: die doop met

de Heilige Geest is een **heilshistorisch** gebeuren. Dat wil zeggen: het **was** eenmalig en **onherhaalbaar**. Op Pinksteren is de **kerk** eens en voor altijd gedoopt met de Geest. Dat **heeft** **natuurlijk** wel gevolgen voor het leven van elke individuele gelovige, maar het hoeft niet herhaald te worden in het leven **van** elke gelovige.⁵

Daartegenover staat de mening binnen Pinkster- en Charismatische kringen: **elke** gelovige mag **uitzien** naar een persoonlijke doop met de Heilige Geest. Dat is **een** tweede ervaring, na die van de bekering. **Floor** verwerpt de mening dat het bij de doop **met** de Heilige Geest **zou** gaan om een tweede ervaring (110, 112). Maar hij blijft ook niet staan bij het eenmalige, heilshistorische van de doop met de Geest op de eerste Pinksterdag. **Volgens** hem heeft die doop ook een heilsordelijk aspect, dat wil zeggen: ook elke gelovige **afzonderlijk** wordt gedoopt met de Heilige Geest. **Maar** dat is geen tweede ervaring, na de wedergeboorte. De wedergeboorte is de doop met de Heilige Geest (57, 112, 115, 117).

Wat de drie genoemde posities **verbindt** is dit: in alle drie gevallen wordt de 'doop' met de Heilige Geest beschreven als een bepaalde afgesloten *gebeurtenis*. Er is alleen verschil van mening over de vraag **wannéér** die gebeurtenis plaats vindt, of plaats **heeft** gevonden: alleen op Pinksteren (veel **gereformeerden**), op Pinksteren én in het leven van elke afzonderlijke gelovige, wanneer die wordt wedergeboren (**Floor**), of op Pinksteren én als **tweede** ervaring in Het leven van gelovigen (aanhangers Pinkster- en Charismatische beweging).

Op dit punt laat de **gemeenteschets** Hoe **gewoon** is de doop? een nieuw **gehoor** horen. "Bij 'doop' denk je aan iets dat **één** keer gebeurt. Maar wanneer wij gedoopt of vervuld worden met de Heilige Geest van God, is dat niet iets **van één dag**, maar van **ons** hele leven. Dat is een werkelijkheid die voortgaat en

steeds weer opnieuw **blijkt**" (**gemeenteschets** blz. 14). Met deze opmerking vat Van Bruggen kort **samen** wat hij breder beschreef in zijn boekje *Het diepe water van de doop* (43-50). Al bijna tien jaar geleden beargumenteerde hij deze manier van spreken over de 'doop' **met** de Geest in een waardevol artikel dat misschien wat aan de **aandacht** is **ontsnapt**.⁶

Ik denk dat die opmerking in de **gemeenteschets** terecht is. **Johannes** de Doper **kondigt** niet aan dat Jezus een andere doop zal instellen, naast de waterdoop. **Nee**, hij beschrijft het werk van Jezus door een vergelijking te maken met **zijn** eigen werk: Johannes doopt met water. Hij kan het teken toedienen, maar niet de zaak waar **het** om gaat. Dat zal Jezus doen: zoals Johannes mensen onderdompelt in water, zo zal Christus de zijnen onderdompelen in de Geest. Dat is inderdaad geen **zaak** van 'eens voor altijd', maar een voortdurendewerkelijkheid.

Het woord 'onderdompelen', 'dopen', is in **Het geval** van Johannes geen beeldspraak **maar** werkelijkheid. In **het geval** van **Jezus** is het een metafoor, een overdrachtelijke manier van spreken. Daarom **zou** je de term 'doop' in 'doop met de Heilige Geest' eigenlijk tussen hoge **komma's** moeten zetten, zoals ik in dit artikel ook meestal doe.

Die 'doop' met de Geest omvat dus heel de werkzaamheid van de Geest **in** gelovigen sinds Pinksteren. In die zin **zou** je kunnen zeggen dat de titel van **Floors** boek, waarin die brede **werkzaamheid** wordt beschreven, toch terecht is (al heeft hij het zelf niet zo bedoeld): De doop **met de Heilige Geest**.

Bidden om de Geest

Wanneer je **zegt** dat de Geest eens en voor altijd gegeven is op **Pinksteren**, loop je het **gevaar** dat je dat geschenk wat opsluit in de geschiedenis (hoewel niemand dat natuur-

lijk bedoelt). Enerzijds heb je **Pinksteren**: toen werd de Geest geschonken; de 'doop' met de Geest heeft plaatsgevonden. Anderzijds heb je het over de christenen **van nu**: **hoe** krijgen zij vandaag deel aan dat geschenk? Of hebben zij per definitie daaraan deel? Moet je als christen **eigenlijk** nog bidden om de Geest?

Floor doet zijn best om 'toen' en 'nu' op elkaar te betrekken. Maar omdat hij Johannes' aankondiging van Jezus' werk ('dopen' met de Geest) opvat als iets eenmaligs, zit hij zichzelf bij die pogingen in de weg. Hij worstelt met een verschil tussen Paulus (zijn brieven) en Lucas (Handelingen) (99, 113ev) dat er **m.i.** niet is. Vanwege zijn uitgangspunt moet **Floor** een verschil maken tussen het feit dat Christus 'doopt' met de Geest, en dat **Hij** vervult met de Geest (57v, 98v, 117ev), maar het lijkt er niet op dat Lucas dat verschil maakt.

Sinds Pinksteren 'doopt', oftewel vervult **Christus** zijn **kerk** en zijn leerlingen met zijn Geest. Dat is geen automatisme. Je kunt proberen de Heilige Geest te bedriegen (Hd 5.3,9), je kunt je tegen Hem verzetten (Hd 7.51), je kunt Hem bedroeven (Ef 4.30), je kunt Hem zelfs 'uitdoven' (1 Th 5.19). Daartegenover is er de opdracht: "Weest vervuld met de Geest" (Ef 5.18); de **werkwoordsvorm** die Paulus gebruikt **geeft aan**: wordt voortdurend vervuld **me** de Geest.

'Gedoopt' zijn, of vervuld zijn met de Geest is **blijbaar** geen constante **situatie van** een christen. Toch is die vervulling hard nodig, zoals **Floor** **fraai** aangeeft (120): Efeze 5 maakt duidelijk dat de **vervulling** met de Geest noodzakelijk is in verband met een 'wijze' levenswandel (vs 15), **met** het verstaan van de wil van **God** (vs 17), met onze lofprijzing (vs 19), en in **verband** met de christelijke onderdaanigheid (vs 21).

Bidden **gereformeerde christenen** **regelmatig** om vervuld te worden met Gods Geest? Of **wordt** dat ge-

bed enigszins geblokkeerd door een wat geforceerde opvatting van wat Jezus zei: Johannes doopte met water, maar Ik zal dogen met de Heilige Geest (Hd 1.5)?

"De vervulling met de Geest is volgens Paulus beslist niet een zaak die eens en voor altijd is afgehandeld in het leven van de gelovige", schrijft Floor terecht (122). Omdat een gelovige voortdurend vervuld moet worden, en de Bere heeft beloofd dat Hij ons voortdurend wil 'dopen' in zijn Geest, zullen we ook voortdurend moeten bidden om dat geschenk. De Vader in de hemel wil zijn Heilige Geest immers geven aan hen die Hem daarom bidden (Lc 11.13)? "Waarom is het gebed voor de christenen noodzakelijk? Omdat het gebed het voor naamste is in de dankbaarheid die God van ons eist; bovendien wil God zijn genade en zijn Heilige Geest alleen geven aan hen die van harte en zonder ophouden Hem daarom bidden en daarvoor danken" (Heidelbergse Catechismus vr/antw. 11B). Hebben gereformeerde mensen zich die belijdenis voldoende eigen gemaakt? De verhoring van het gebed om de Geest zal te zien zijn in blijdschap, in vrijmoedigheid, in een christelijk leven, in toewijding, in liturgie (en in de manier waarop we liturgische discussies voeren!), enzovoort. Aan al die dingen kun je zien of iemand 'gedoopt' is met de Heilige Geest of niet.

Waterdoop en Geestesdoop

Christus is het die 'doopt' met de Geest. Dat zit ook in de symboliek van de doop (zie het artikel van vorige week). Johannes de Doper laat dat naar voren komen als hij zegt: ik doop met water, maar ik kan niet tot stand brengen waar de onderdompeling in water naar verwijst. Maar na mij komt Iemand die veel sterker is. Hij zal doen wat mijn waterdoop be-teken-t: Hij zal jullie onderdompelen in de Geest (Mt 3.11).

Dat er water over je is uitgegoten betekent nog niet dat de Geest automatisch over je is uitgegoten, laat staan dat dat eens en voor altijd gebeurd is. We staan in een levende relatie tot onze Heer! Maar het water van de doop impliceert wel de belofte: "Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden (...) Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven en zorgen dat u naar mijn inzettingen wandelt en naarstig mijn verordeningen onderhoudt" (Ez 36.25-27).

Hoe gewoon is die 'doop' met de Geest? Ik hoop dat de bespreking van de gemeenteschets vooral zal gaan over de werkelijkheid die wordt afgebeeld in de doop: wat is het om de Geest als een douche over je uitgestort te krijgen?

Besproken werd: L. Floor, *De doop met de Heilige Geest* (tweede, ongewijzigde druk), Kok-Voorhoeve Kampen 1998. 239 bladzijden voor f 29,90.

De gemeenteschets *Hoe gewoon is de doop?* is te bestellen door overmaking van f 5,- per exemplaar op giro 389.47.45 t.n.v. het GVI te Zwolle. De gemeenteschets mag vrij gekopieerd worden.

¹ De aankondiging van de inhoud op de achterkant van het boek is overigens nog verwarrender. Volgens die tekst gaat het boek over de doop.

² Het zou wel opvallend zijn als een auteur na zestien jaren op geen enkel punt zijn inzichten gewijzigd zou hebben. In het boek dat we bespreken verdedigt Floor dat de profeten waar het in Ef 2.20 over gaat (die samen met de apostelen het fundament van de kerk vormen) de oudtestamentische profeten zijn (190). Daardoor creëert hij ruimte om te verdedigen dat *nieuwtestamentische* profeten geen onfeilbare openbaringsmededelingen deden (191), en dat die gave van de profetie nog voorkomt (192). In zijn commentaar op Efeziërs blijkt dat Floor in Ef 2.20 nu toch vooral aan *nieuwtestamentische* profeten wil denken (Efeziërs. *Eén in Christus*. Kampen 1995, 119). Wat zou dat voor consequenties hebben voor zijn opvatting dat *nieuwtestamentische* profetie nog steeds voorkomt? Jammer dat zo'n voortschrijdend inzicht niet is verwerkt in de nieuwe druk van het boek.

³ Vgl. J. van Bruggen, *Ambten in de apostolische kerk Een exegetisch mozaïek*. Kampen 1984, 23ev.

⁴ Letterlijk staat in Hebr 2.4: "God daaraan [aan de overlevering van het heil door de apostelen] medegetuigende...". Dat moet je weergeven, anders dan in de vertaling 1951 van het NBG, in overeenstemming met de verleden tijd die eraan voorafgaat: het heil is door degenen die het van de Heer gehoord hebben op betrouwbare wijze overgeleverd, terwijl ook God getuigenis daaraan gaf door tekenen en wonderen en velerlei krachten.

⁵ Zie b.v. A.N. Hendriks, *Die alles in allen volmaakt*. Haarlem 1990, 29, 33, 36; W. van 't Spijker in: W. van 't Spijker e.a. (red.), *Rondom de doopvont. Leer en gebruik van de heilige doop in het Nieuwe Testament en in de geschiedenis van de westerse kerk*. Kampen 1983, 540; G. Gunnink, *De doop met de Heilige Geest 2*, in: *De Reformatie* 71 (1995-96), 645v.

⁶ I. van Bruggen, *Baptism with the Holy Spirit*, in: *Proceedings of the International Conference of Reformed Churches*, June 19-28, 1989. Winnipeg 1989, 186-205.

Drs. H. ten Brinke is sinds 1991 in dienst geweest mor de Eglise Reformée Confésante Au Congo voor de Gereformeerde Kerk te Spakenburg-Zuid. In 1998 is drs. Ten Brinke weer naar Nederland gekomen en sinds 15 maart 1999 kan hij eventuele beroepen in overweging nemen.

Uit de kerken

ADC-lezing Vuur en vlam

Het Archief- en Documentatiecentrum (ADC) nodigt u van harte uit voor het bijwonen van de ADC-lezing, te houden op vrijdagmiddag 28 mei a.s. om 14.30 uur op het ADC, Broederweg 16 te Kampen, tel. 038-3331688.

Drs. G.J. van Middelkoop zal deze middag spreken over: Hoe doen wij recht aan het verleden?

Drs. Van Middelkoop zal in zijn lezing spreken over de geschiedschrijving van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), met name over de wijze waarop in *Vuur en Vlam* deze geschiedenis wordt behandeld. Drs. Van Middelkoop studeerde klassieke talen aan de Rijksuniversiteit Leiden en is oud-conrector van de Gereformeerde Scholengemeenschap te Rotterdam en oud-rector van de Gereformeerde Scholengemeenschap te Amersfoort. Hij is redacteur van *De Reformatie*.

Als coferent zal optreden prof. dr. R. Kuiper, hoogleraar Reformati-sche wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam en een van de redacteurs van de bundels *Vuur en Vlam I en II*. Prof. Kuiper studeerde geschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

MOTIEVEN OM NAAR DE KERK TE GAAN

D. Griffioen

Aarzelingen op de drempel van de kerk 3

evangelisatie
en zending

*Ik kreeg, door verkering met een kerkelijke jongen en de gesprekken over geloof en zo, steeds duidelijker voor ogen dat er gewoon meer is in het leven. Iets wat troost en houvast kan geven. Dat heb ik ook ervaren. (Herma).'
(P. Schelling, *Tegen de stroom in*, p. 47).*

Motieven

Het is in vele gemeenten gewoonte geworden van kerkgangers om elkaar een goede morgen te wensen bij de kerk. Een vriendelijk woord, een hartelijke groet, een belangstellende vraag, **het** wordt allemaal genoteerd door de kerkganger die dat voor het eerst meemaakt. Het **blijkt** erg belangrijk te **zijn** voor de kerkbinnentreders.

Uit **het** bovengenoemde boek van P. Schelling **blijkt** dat er veel motieven zijn die een rol spelen. K noem hier de zes belangrijkste.

1. Een duidelijk een consistente kerkstijl **kan** misschien de aarzelingen om vaker **naar** de kerk te gaan overwinnen. "Zijn die mensen bij jullie allemaal zo vriendelijk, behulpzaam en sociaal?" **Dat** **vekt** nieuwsgierigheid. Wie nieuwsgierig is, stelt vragen. Het is de kunst die vragen **boven** tafel te **krijgen** en daar een rustig antwoord op te geven.

2. Bij vooral jongeren wordt ontstellend veel losgewoeld en tot op het bot **gerelativeerd**. Jongeren van deze tijd moeten over alle dingen een mening hebben en van hen wordt door de maatschappij verwacht **dat** zij beslissingen nemen. Bij alle zelfvertrouwen en **onafhankelijkheid** die jongeren uitstralen heerst er bij jongeren een sterk gevoel van innerlijke onzekerheid. Is **het** dan **verwonderlijk** dat zij op zoek gaan naar een sfeer van ge-

borgenheid? Veiligheid en bescherming zijn daarbij de trefwoorden die jongeren motiveren om eens nader te onderzoeken wat de kerk te bieden heeft. Zou God werkelijk **beschermen** en **zorgen**, zoals door die christenen steeds gezegd wordt? Is daar werkelijk de rust te vinden die beloofd wordt?

3. Hiermee hangt samen de onuitroeibare drang naar **antwoorden** op de levensvragen. Vroeg of laat loop je tegen de lamp van de geloofsvragen. Waarom zouden mensen elkaar blijven **afslachten**? Als **er** een **God** is, die zijn **Rijk** wil stichten op deze wereld, waarom **kómt** er dan nog geen **vrede** op deze aarde? De **vragen** over de **zin** van het lijden worden niet alleen gesteld binnen de kerk. Mensen **erbuiten** lopen er óók mee rond! Als **mensen binnen** de kerk zonder zelfverzekerd te zijn, tóch een uitstraling hebben er vrede mee gevonden te hebben, zou dat niet een effect hebben op die vragenstellers van buiten?

4. In deze maatschappij, waar álles **mágt**, zolang je de ander maar geen pijn **doet**, blijkt erg veel ontevredenheid te bestaan. Er bestaat een bepaald gevoel van **ontevredenheid** met **de** wijze van **leven** bij veel mensen. Jongeren en yuppies voelen óók wel aan dat je niet party-bezoekend ten onder kunt gaan. Het verleggen van je grenzen, de jacht op de ultieme **ervaring**, tot en

met de extreme ervaringen toe, er komt een tijd dat ze **werkelijk** tegen een grens aanlopen als tegen een **muur**.

Jongeren houden het verbazend **lang** vol om vijf dagen per week

toegewijd en degelijk gemotiveerd een studie te volgen of in een baan gefixeerd te zijn op een schitterende **carrière**. Vrijdagavond gaan de **remmen** los. Dan **sluit** de disco ze in **z'n** **armen** en duurt het feest tot de zondag. Wat extra pepmiddelen en een handvol **asperines** zorgen er wel voor dat men in **semi-bewusteloosheid** slaapt **tot** maandagmorgen. **Dan** moet je toch redelijk hersteld zijn om present te zijn op school of bij de baas! Er komt een breekpunt in deze wijze van **leven**. Niet **zelden** doordat het **lichaam** begint te protesteren.... **Het** is te hopen **dat** men begint na te denken **over** dat vage gevoel van onvrede met zo'n wijze van leven. Dat dit zo niet altijd door kan gaan. Het kan het moment zijn waarop belangstelling ontstaat voor de **zaken** van de kerk en het geloof in God.

5. Het klassieke verhaal over de motieven van de kerkbinnentreders is natuurlijk *de gelovige partner of vriend* die op één of andere wijze uitnodigt de wereld van het geloof te leren **verkennen**. Menselijke relaties zijn heerlijke ontmoetingspunten om **elkaar** te leren **kennen**. Wie echte belangstelling voor **een** ander heeft zal dieper door willen dringen tot de **leefwereld** van de ander. Men zal vroeg of laat **stuitten** op de godsdienstige beweegredenen van z'n zakelijke partner, medescholier of vriend. Het is **een** bekend gegeven dat oppervlakkige relaties **dát** aspect van het religieuze zoeken niet kennen. Relaties zonder diepe wortels zullen vroeg of laat verschrompelen. Men verliest interesse in elkaar.

Daarnaast is er ook een dieper soort relatie. We komen ze óveral tegen, **mensen** in intiemere relaties die compleet uitgeblust en teleurgesteld vastgelopen zijn in **steeds wisselende contacten**. De erop volgende **argwaan** maakt mensen **kopschuw voor elke relatie**. Zulke **mensen** willen zich **óók** niet graag binden in **of aan een gemeente**. Het vraagt de **nodige** omzichtigheid om **zulke argwanende mensen in de kerk te krijgen**. Er moet **stap voor stap** een relatie opgebouwd worden **met zulke teleurgestelde mensen**.

6. Er zijn mensen die – vaak door een ernstig ingrijpende gebeurtenis in hun leven – **zó in een crisis** geraakt dat hun bestaan wat ondersteboven komt te liggen. Het **kan een ernstige ziekte zijn, een nare ervaring, een ongeluk**. Zo'n crisis stemt tot nadenken, **bezinning** en zoeken.

Het is voorstelbaar dat deze motieven een rol kunnen spelen en dat ze in combinatie h e n **voorkomen**. Het is natuurlijk áltijd zo dat men **achteraf kan** vaststellen: dit motief was kennelijk het duwtje in de rug dat de **Geest mij gaf om** op zoek te gaan. Het is de **Geest** die er **áltijd voor** zorgt dat je gevonden **wórddt**. **Maar** de **Geest** heeft **meer** pijn op zijn boog.

Invloeden van buitend

Wij zijn van huis uit **wat** achterdochtig voor bekeringsverhalen. Je kunt er **soms** ook misselijk van worden. En dat ligt niet alleen aan de wijze waarop het gepresenteerd wordt. Wij kunnen niet zoveel met het verhaal van een **persoonlijke bekering**. Het heeft ook betrekkelijk weinig **waarde** voor anderen. Daar-**mee** gooien we het kind van de persoonlijke belevenis niet met het **badwater van de aversie weg**. **Natuurlijk** nemen gasten in de kerk hun eigen **levenservaring** onder hun **arm mee**. Iedere kerkbinnentreders heeft zijn eigen **levensverhaal**. In dat verhaal zijn gebeurtenissen, personen, **contacten, momenten** en zaken die een rol hebben **gespeeld** in het proces van **zoeken** en toetreding tot de **gemeenschap van de kerk**. Het kan als een trauma mee-

gesleept worden. In de **kerk, of liever: voor het** aangezicht van God kan er een plaats **gegeven** worden aan al die **diepingrijpende ervaringen**. Kerkmensen h e n **veel beten** om dat zwarte verleden te helpen verwerken.

Maar **dáár** gaat het **mij** nu niet om. Het verhaal van de **bekering** moet boven water komen, **zodat** iedereen er zijn **voordeel mee kan doen**. En God moet **erom** geprezen worden. Het **dwingt** iedere **betrokkene** **kritisch** tegenover **zichzelf** en zijn methode te **staan**. Het is belangrijk **achteraf** te weten **wát** de **&slissen-**de factoren waren die ertoe geleid hebben over de drempel van de **kerk** te **stappen**. Er zijn **externe motieven** die een ml kunnen spelen bij het **serieuze zoeken van God**. Uit het boek van P. Schelling noem ik **weer** de belangrijkste.

1. **Christelijke** scholen zijn een **erkende** factor in de **beïnvloeding**. De (algemeen) christelijke scholen **laten** hun identiteit **bewust** of **onbewust** **verwateren en geven** meer ruimte **aan** religie als een algemeen religieus **gevoel**. Wat godsdienstige **karakter** wordt **steeds vager en meer algemeen** religieus dan 'propagerend' christelijk. Ik stel de vraag of het terwille van de **werfkracht van de kerk** niet belangrijk zou zijn het **toelatingsbeleid** van 'onze' gereformeerde scholen **wat ruimer te maken**.

Zou het **niet** te overwegen zijn uit missionaire motieven kinderen van ongelovige **gezinnen** uit de 'verheidenste' gebieden **toe te laten op 'onze' scholen**? In de Haagse Schilderswijk bestaat een **evangelische basisschool** die **speciaal** met het oog op de missionaire **uitstraling** door **enthousiaste en bewogen mensen** wordt bemenst. **Maar** er zijn er **meer**. Wellicht ten **overvloede** wijs ik de mogelijkheden waarvan gebruik **gemaakt wordt door** (facultatieve) **godsdienstlessen** te geven op **openbare scholen**. Ik **weet dat op** veel plaatsen van deze **mogelijkheid** gebruik wordt gemaakt. **Men** mag niet opzettelijk evangeliseren, maar er is **wel de mogelijkheid** om 'argeloos als de duiven en listig als

de slangen' de bijbelverhalen te vertellen.

2. **Vriendschappen** en collegiale relaties kunnen een zeer **goede basis vormen** voor contacten over godsdienstige vragen. **Daarnaast** **kennen** we de wat uitgewerkte vorm van de **koffiebar** en **andere gemeenschapsvormen** die de ruimte scheppen om mensen te ontmoeten die van God vervreemd zijn of Hem **helemaal niet kennen**. Het kenmerk van daze contacten is dat het **altijd om een één op één** relatie gaat. Effect is slechts te verwachten **als er op basis van een persoonlijke relatie** **vertrouwen** en ruimte is voor gesprek en uitwisselingen van gedachten.

3. Goede ervaringen worden **óók** opgedaan door mensen die actief betrokken zijn bij het **vrijwilligerswerk** en de **alfa-hulpverlening**. Het is een bekend **gegeven** dat mensen in een ongedwongen sfeer **gemakkelijker** tot **gesprekken over God** komen. Je **maakt jezelf nuttig en ondertussen maak je** nog **een(opbouwend)** praatje **óók!**

4. Uiteraard spelen **media en literatuur** een grote rol in contacten met mensen. Het is mij gebleken dat de beschouwende en 'wervende' **programma's** van de EO een bepaalde aantrekkingskracht uitoefenen op mensen die gemotiveerd zijn om God (beter) te leren **kennen**. Ooit ontmoette ik een oudere man die aan het eind van zijn leven **elke week** zeer **geboeid** luisterde naar de **bijbelstudies van Henk Birmendijk**. Hij heeft Christus als zijn Heiland er door gevonden. De EO-jongeren-dag is een erkende **instelling** als vorm van verspreiding van de boodschap. Het **trekt nieuwsgierige (jonge) mensen** aan!

Het blijft echter moeilijk om de effecten te meten. Pas achteraf als mensen daardoor werkelijk de d r a - pel van & kerk over geduwd zijn, wordt het mogelijk de momenten en activiteiten die een rol **gespeeld** hebben, te meten en te evalueren. Mede ingezet door de nationale **boekenweek** van enkele jaren geleden is er meer **opening** gegeven om

zich bezig te houden met godsdienst. In de recente literatuur worden mensen aangespoord om weer 'aan God te doen'. Mensen kunnen daardoor weer bewust bezig gaan met de vragen naar de zin van het leven en het bestaan van God. Echter, laten we niet **vergeten** dat ook velen na die boekenweek met **Gerit Komrij** de deur naar God dichtgedaan hebben, om hem nooit meer open te hoeven doen...

5. De groepen voor **vorming** en toerusting zijn belangrijk voor mensen die bewust of **onbewust** al een keus gemaakt hebben. Bijbelkringen en (aangepaste en gerichte) catechisaties, bijbellezingen en levensbeschouwelijke clubs geven voldoende ruimte om door te spreken over de boodschap. Het werkt echter voor **mensen** die al **een** bepaalde keuze gemaakt hebben. Ze willen 'iets meer van de bijbel leren.

6. Als mensen dan de durf hebben om over de drempel van de kerk te stappen, worden ze dan goed opgevangen? Persoonlijke begeleiding is niet alleen belangrijk bij geval van een crisis en in zorgelijke omstandigheden. Persoonlijke aandacht wordt altijd op prijs gesteld, het is een algemeen menselijke behoefte. Niemand zou willen horen bij **een** groep of club **waar niemand** je ziet **staan**. Persoonlijke opvang is vaak van doorslaggevend belang bij elke begeleiding.

Contacten moeten soms in een langdurige omgang gelegd worden. Sommige **éénmalige** gebeurtenissen **kunnen** zó'n invloed hebben dat het **roer** definitief om gegooid wordt. Wat een absolute voorwaarde is dat er altijd **mensen** zijn die de buitenstaander begreep en opving. Een gelovige moet een positief beeld oproepen. En ja, dat is het nu precies. Vroeger zeiden we: laat maar **zién** dat je gelovig christen bent! **Láten** we het ook zien?

Wat heeft u bewogen bij de kerk te komen?

Voor de **kerk** die werkelijk missionair wil zijn, is het goed een **grote** achteruitkijk-spiegel bij de hand te

hebben. Daarin is het antwoord op de vraag af te lezen: waarom bent u bij de kerk gekomen? Het is een **vraag** die je **langs** je neus **weg** al in een heel vroeg **stadium** kunt stellen. Hoe ben je er zelf bij gekomen? Het was de Geest **van** God die mij door de geslachten leidde. Het was dezelfde Geest die middelen gebruikte om mensen te bewegen naar de kerk te gaan. De **kerkbinnentreders** kunnen het bevestigen. Er is iets in mij gebeurd voordat ik zover was om er **naar** toe te gaan. Het was de Geest, die de **omstandigheden** om mij heen **gebruikt heeft** om mij 'erbij te slepen'.

Daar sta je dan...

Heeft u ooit wel eens **een zwerfkat** in uw huis aangetroffen? Probeer hem niet te vangen, hij **breekt** uw huis af en springt uit panische **angst** overal tegenop. **Zet** **álle** deuren en ramen voorzichtig open, **zodat** hij ziet dat hij weg kan. Hij zal er een stuk **rustiger** van worden. En **misschien** kunt u hem verleiden iets **van** u aan te **nemen**. Je weet maar nooit! Wanneer mensen (ondanks **álles** misschien) **tóch** binnen de kerk gekomen **zijn**, is de verleiding groot de deur achter hen in het slot te gooien. Er zijn vele methoden om aarzelen-de kerkbinnentreders vast te **zetten**. Of de **binnentreders** wordt heel **inderlijk** op zijn huid gezeten, of, nog erger, klem gezet en vastgepind. Laat kerkbinnentreders **even op** verhaal komen als ze (eindelijk) binnen zijn. Je **weet** maar nooit of ze zich **op** hun gemak voelen. Ze **zullen** zich aanvankelijk zeer beslist als buitenstaanders voelen. Kenmerk van de buitenstaander is dat hij **alles en al** de 'ingewijden' met argwaan bekijkt. Hij neemt van een afstand waar. Hij staat aan de rand van de **kerk**. De onzekere **kerkbinnentreders** moet vriendelijk en uitnodigend naar het centrum gelokt worden. Door persoonlijke omgang worden vreemden deelgenoten. En pas later **zullen** ze merken dat er **állemaal** lotgenoten in de kerk zijn.

Factoren die trekken

De eerder genoemde Haagse missionaire predikant P. Schelling

noemt zes rode draden die de **kerkbinnentreders** naar de **gemeente** moeten trekken.

De **sfeer** in de dienst moet menselijk en **warm** zijn, aantrekkelijk, gezellig en uitstralend. Een gevoel van hartelijkheid en veiligheid zijn stimulerend. De contacten mogen niet te opdringerig zijn, maar zeker **óók** niet te koel of te afstandelijk. Ontmoeting en saamhorigheid zijn hier zeker de juiste trefwoorden. **In** de diensten moet aandacht zijn voor het **gevoelsaspect**. Het moet emotioneel iets doen, mensen aanspreken. En dat geldt natuurlijk ook voor de emoties van de voorganger. Laat het **naar** merkbaar zijn dat hij; zelf **óók** **geraakt** is door het evangelie van de genade.

Het voor de **kerkbinnentreders** uitnodigend als de dienst uitstraalt dat de gemeenteleden werkelijk meedoen. Terecht wordt er door iedere **kerkbinnentreders** grote waarde gehecht aan de preek. In de kerkdienst wordt van iedereen iets verwacht. Moet het evangelie niet kloppen in de **héle** dienst, waarbij **iedereén** betrokken is? De hele dienst **moet** een **gewijd** en liturgisch geheel zijn.

Thuiskomen

Voor velen is de stap over de drempel van de kerk een stap te ver. Maar **als** ze blijven komen en ze groeien langzaam **aan** naar het **centrum** van het heil, dan zullen ze steeds dieper en **existentieler** bevrediging vinden in het huis van God. Ze zijn (weer) thuis gekomen. "Nooit gedacht, zeg, ik voel nu wat ik zolang gemist heb!" Of **misschien** zeggen ze wel: "Ik ben **weer** terug van weggeweest..." In eik geval zijn ze thuisgekomen in de kerk. In die kerk van Jezus Christus, waar allemaal mensen zijn zoals u en ik. En die kunnen er veel **aan** doen om de **binnentreders** naar **Jezus** te brengen. Dat is **een** bescheiden **taak**. Maar wel een middel in de hand van de Geest, die **mensen** werkelijk beweegt **tot** het geloof.

Ds. D. Griffioen is predikant van de Gereformeerde Kerk van Voorburg.

AL HEEFT HIJ ONS VERLATEN

Sinds het einde van de achttiende eeuw zijn in Nederland verschillende liederen voor Hemelvaart geschreven. Wie **deze** groep kerklieders bekijkt, ontdekt dat Hemelvaart voornamelijk bezongen wordt als het feest van Koningen **Overwinnaar** Christus. In de zes hemelvaartsliederen uit de Evangelische Gezangen uit 1806 zijn uitdrukkingen als 'Triomf' en 'dood- en helverwinnaar' dan ook niet van de lucht. Om met de woorden van gezang 147:3 te spreken:

Wij kunnen rustig zingen:

Nu Gij regeert, is alles wel,

De zonde, wereld, dood en hel

Zijn uw verwonnelingen.

In de gezangsbundel uit 1806 kon het belang van de Hemelvaart echter ook vanuit de **Verlichtingstheologie** bezongen worden: 'Deugd triomfeert, Want **Gij** regeert' (gez. 144:3).

In de **Vervolgbundel** uit 1866, en veel sterker nog in de **Hervormde Bundel** van 1938 werd Hemelvaart verbonden aan de Wederkomst van Christus. De majesteit en heerlijkheid van de Heer zullen ten volle openbaar worden op de Jongste Dag. Kenmerkend voor deze ontwikkeling is dat liederen, waarin beide noties (**dus**: Christus' koningschap en wederkomst) **nadrukkelijk** aan de orde kwamen, gewoon in de **rubriek** 'Hemelvaart' geplaatst konden worden. Ook al betrof het geen uitgesproken **hemelvaartsliederen**. Dat gebeurde bijvoorbeeld met het bekende lied 'Wij knielen voor **uw** zetel neer', dat nog steeds - ten onrechte - als **hemelvaartslied** door het leven gaat (zie GK 25, Lvk 231).

Ook de **hemelvaartsliederen** uit het Liedboek bezingen veelvuldig Christus in zijn majesteit waarbij

een duidelijke relatie gelegd wordt **tussen** Hemelvaart en Wederkomst. Maar er worden in de rubriek 'Hemelvaart' ook andere accenten gelegd, zoals in het lied van deze week, dat geschreven werd door J.W. Schulte Nordholt (1920-1995). In de **Proefbundel** versie staat onder de tekst dat het een 'vertaling' betreft, maar dat klopt niet.

Wanneer we het lied **doorlezen**, ontdekken we dat het tweede couplet verband legt tussen Hemelvaart en de Jongste Dag. Daarentegen wordt Christus' koningschap, dat al in zoveel hemelvaartsliederen **beaccentueerd** wordt, slechts zijdelings genoemd; in vers 2 staat dat wij zijn **majesteit** van oog tot oog aanschouwen in alle eeuwigheid. Veel dominanter aanwezig is een aspect dat in andere **hemelvaartsliederen** niet of nauwelijks ter sprake komt: Christus is van de aarde heengegaan, maar toch blijft Hij zijn volk nabij. In de Heidelbergse Catechismus (Zondag 18) wordt na de uitleg van de woorden 'opgevaren naar de hemel' gevraagd: **'Is Christus dan niet bij ons tot aan de voleinding van de wereld, mals Hij ons beloofd heeft?'** Welnu, het lied van deze week gaat eigenlijk over dit thema: Christus is naar **zijn** menselijke natuur niet meer op aarde, **maar** naar zijn godheid, majesteit en Geest verlaat Hij ons nooit meer.

Ver weg en toch dichtbij. Dat heeft Schulte Nordholt in dit lied, en vooral in couplet 1 verwoord. Wat wij in Christus bezaten toen Hij nog op aarde was, is altijd om ons heen. Zoals zonlicht om de bloemen en een moeder om haar kind.

lied van de week

Melodie

In het Liedboek is bij de liedtekst van Schulte Nordholt de melodie 'Wie soll ich dich empfangen' van Johann Crüger (1598-1662) geplaatst. (Zie over Crüger: **De Reformatie**, 74e jrg nr 14 - 9 januari 1999, p. 307). Wat mij betreft gaat het om één **van** de prachtigste kerkiidmelodieën uit de zeventiende eeuw.

Oorspronkelijk is de melodie geschreven bij een **adventslid** dat wij **allemaal** goed kennen: 'Boe zal ik U ontvangen' van Paul Gerhardt. Dat is gezang 10 uit het **Gereformeerd Kerkboek**. Maar bij dat lied zingen we een andere melodie, namelijk **van** het lied 'Valet will ich dir geben'. In het Liedboek treft u onder gezang 117 de originele combinatie **van** Gerhardts tekst en Crügers melodie aan.

Het is niet om het even welke melodie bij een tekst **gebruikt** wordt. Het karakter, de sfeer [of hoe u het ook maar noemen wilt] van het lied wordt er bijzonder door beïnvloed. U kunt dat proefondervindelijk ontdekken door het lied 'Al heeft Hij ons verlaten' eerst op de melodie van gezang 10 te zingen, en vervolgens op de melodie die erbij **genoteerd** staat. U zult ontdekken dat de melodie van Crüger veel ingetogener, introverter is dan de melodie van gezang 10. Crügers melodie zorgt dat het lied een ingekeerd karakter krijgt. Dit in tegenstelling tot de melodie van gezang 10, die veel opener en uitbundiger is.

De melodie van lied 234 heeft de **vorm** die we al vele malen tegen zijn gekomen: de zogeheten **Barvorm**. Dit betekent dus dat de regels 1 en 2 herhaald worden in de

234 Al heeft Hij ons verlaten

wijze: Wie soll ich dich empfangen

Johann Crüger 1653

I Al heeft Hij ons ver-k - ten,
Hij laat ons nooit al - leen.
Wat wij in Hem be - za - ten
is al - tijd om ons heen
als zon - licht om de bloe - men
een moe - der om haar kind.
Te - veel om op te noe - men
zijn wij door Hem be - mind.

- 2 Al is Hij opgenomen,
houd in herinnering,
dat Hij terug zal komen,
zoals Hij van ons ging.
Wij leven van vertrouwen,
dat wij zijn majesteit
van oog tot oog aanschouwen
in alle eeuwigheid.

J.W. Schulte Nordholt, geb. 1920

regels 3 en 4 (deze regels vormen tezamen het Aufgesang). De regels 5 tot en met 8 vormen het Abgesang. Regel 5 ('als zonlicht om de bloemen') springt er uit doordat de melodie daar plotseling in een hogere ligging terecht komt ('dominant'). Bovendien wijzigt het ritme: een verwacht accent op de eerste lettergreep van het woord 'bloemen' vervalt omdat de noot op het onbeklemtoonde woord 'de' een

halve noot is i.p.v. een kwartnoot (zogenaamde syncope). Dat laatste gebeurt ook in de slotregel bij de woorden 'zijn wij door'. Problemen bij het aanleren van de melodie zullen zich niet voordoen. De melodie kunnen we in het gebruikelijk tempo van de Geneefse psalmen zingen.

Dr. J. Smelik is hymnoloog/musicoloog en woont in Zuidhorn.

Boeken die helpen!

PASTORAAL

Ds. M.J.C. Blok
Jestaat er niet alleen voor
de ongehuwde in de gemeente
96 pag., f 12,00

Ds. M.J.C. Blok
Gaat de dominee voorbij?
een boekje voor dominees en
andere kerkangers
136 pag., f 16,50

Ds. P. Groenenberg
Gewapende ambtsdragers
over het gebed in de ambtsdienst
120 pag., f 15,25

J.A. Knepper sr.
Een geestelijk huis van levende stenen
gemeenteopbouw in de praktijk
rond het jaar 2000
152 pag., f 17,75

P.L. Los
Onder anderen
zes pastorale lezingen
88 pag., f 11,75

P.L. Los
Van gelijke beweging als wij
over leren van -, omgaan met -
en behandelen van mensen zoals
wijzelf zijn
112 pag., f 16,50

Idske de Jong-de Haan
Maat en overdaad
over alcohol en gokken,
experiment en verslaving
112 pag., f 15,25

Dick Mostert
Eenzame fakkeldragers
jeugdpastoraat en praktijk
160 pag., f 17,50

Drs. Wubbo Scholte
Met kippevel
angst en angststoornissen
128 pag., f 15,75

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Oosterbaan & Le Cointre B.V.

Postbus 25 - 4460 AA Goes
Telefoon 0113-215591

Beschamende vertoning

Prof. Dr. J.W. Maris geeft in *De Weekker* van 16 april een bespreking van het Jaarboek 1999 van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Hij constateert vele zegeningen en een geweldige hoeveelheid liefde. **Toch** is er ook reden voor kritische vragen.

Daarom maak ik – en ik weet wel niet de eerste te zijn – de opmerking dat de vermelding van de burgerlijke woonplaatsen **van** de leden van een **bepaalde** gemeente eigenlijk een beschamende vertoning is. Zijn we werkelijk niet in staat op meer niveau met de gemeente van Christus om te gaan, dan dat (ik noem alleen maar voorbeelden!) onder Hilversum **ook** gemeentelieden uit **Bussum** vermeld staan, en onder Bussum gemeentelieden uit Almere, onder Baarn leden uit Hilversum, onder Amersfoort leden uit Zeist, en onder Zeist leden uit Driebergen en Soest?

Wat is de functie **van** dergelijke vermeldingen? Geeft het aan in welk jachtgebied een kerkenraad actief is? Is het een uitnodiging **aan** anderen in zulke woonplaatsen zich toch vooral te realiseren dat ze **niet** geroepen zijn tot de **gemeente** van Christus in die bepaalde plaats maar dat ze ook kerkelijk kunnen shoppen?

Dat er situaties zijn waarin deze dingen wel gezegd kunnen worden maar **daarmee** nog niet ongedaan **gemaakt** zijn is in ons kerkelijk leven wel bekend. De vermelding in het Jaarboek geeft er echter een schijn van legitimiteit **aan**, en dat zou ons allen moeite moeten geven. Een alternatief! Naar mijn oordeel zou het zinvol zijn als een **classis**-vergadering aan zou geven wat **normaal gesproken** de 'onderhorige

plaatsen' bij een bepaalde gemeente zouden **zijn**. De vermelding daarvan in het Jaarboek zou op zijn minst als richtlijn kunnen dienen. Dat we ook dan de stijl van het **Richterentijdperk** – 'Teder deed wat goed was in zijn ogen' – nog niet **ontwassen zullen** zijn is wel duidelijk. Maar **dan** zouden we er iets aan **kunnen** doen. **Immers**: wet doet zonde kennen...

Kerk: allereerst voor God

In het *Gereformeerd Weekblad* van 16 april schreef ds. J.C. Schuurman over de roeping van de gemeente van God. Met welke bedoeling **heeft** de HERE zijn **gemeenten** geroepen? Weke opdracht heeft ze gekregen?

Primair voor God

De **gemeente** is er allereerst voor **God**. Dat is een aspect dat weleens vergeten dreigt te worden. Er vindt veel bezinning plaats op **het** onder **linge samenleven** binnen de gemeente en op de **missionaire** roeping naar buiten toe. Maar God **heeft** Zijn gemeente primair geroepen met het oog op de eer van Zijn Naam. Dat mag Hij! Laat niemand dat verbinden met een soort egoïsme in God. Daar is Bij te hoog en te heilig **voor**. Het gaat uiteindelijk om de verheerlijking van Zijn deugden. God is er niet om ons. Wij **zijn** er om Hem.

Daartoe **heeft** Hij ons en ook hemel en aarde geschapen. Helaas is de wereld in verkeerde handen terechtgekomen doordat wij ons van God hebben afgekeerd. De echte kennis van Hem is verdwenen, ondanks veel religie. Maar de Heere is bezig om de wereld te heroveren. Zijn **Koninkrijk** is in principe al gekomen in Christus en het zal **ook** doorbreken in heerlijkheid. Dan zal

de aarde 'vol van kennis des Heeren zijn gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken' (Jes. 11:9). Zover is het nu nog niet. God komt veel eer tekort. Dat is juist onze zonde. Waarom werd het leven van koning **Bélsazar** te licht bevonden? Nog niet eens vanwege zijn zonden. Maar allereerst en het allermeest omdat hij de God, in Wiens hand zijn adem was, niet had verheerlijkt (Dan. 5:23b).

Daarmee miste hij het doel van zijn leven. Ervaren wij de pijn er wel eens van, dat God in **Zijn** eer wordt aangetast? En laten we dan niet om ons heenwijzen, maar ons eigen leven erop nazien! Juist wie de Heere vreest moet belijden Hem steeds weer te beroven **van** Zijn eer. Maar het wonder is dat de **Heere** Zelf voor de **verheerlijking** van Zijn Naam zorgt. Hoe dan? Door Zijn gemeente in het Leven te roepen. Door mensen te brengen tot de kennis van Hem, de drie-ënige God. **Daarom** dient de gemeente in de eerste plaats Hem te eren. Of kort en bondig met een woord van Calvijn: **'Dit is het einddoel van onze roeping, dat wij aan God toegeewijd, Hem heel ons leven door prijzen en verheerlijken'** (commentaar op Jes. 43:21).

(...)

Doxologie

Wellicht een vreemd woord voor u. Het betekent **lofprijzing**. Dat is **van** uit het bovenstaande onze eerste roeping als gemeente en als kerk. Het is bekend dat de engelen hun Schepper prijzen. Rond **Jezus'** geboorte hebben ze een zanguitvoering op aarde gegeven. Maar **ook** mensen mogen de **Heere** prijzen. Zodat het waar is wat we zingen in Psalm 89: 'De **hemel looft**, o Heer,

Uw wond'ren dag en nacht!' Maar ook: 'Uw waarheid wordt op aard' de glorie toegebracht, daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw mag zingen'.

Laten we bij al onze bezinning op het gemeentelven anno 1999 dit aspect niet vergeten. Waarom zouden we op de agenda van de **kerkenraad** niet eens de lofprijzing zetten? En dan niet als een te organiseren onderdeel van het gemeentelven. Maar wel als een ontdekkende vraag in hoeverre **we werkelijk op God gericht zijn. Komen we aan de grootmaking van Zijn Naam toe?** In ons persoonlijk (gebeds)leven? In onze erediensten? In de prediking en in de gemeenschappelijke gebeden? En zo niet: waar ligt dan de **oorzaak?** Hoe staat het met de levende **kennis** van Christus? Jongeren geven **nogal** eens aan dat ze dit aspect in de diensten missen. Hebben ze ongelijk? De **vraag** naar doxologie stelt het gehalte van het geestelijk **leven aan de orde. In ieder geval** loopt het **loven van de**

Heere als een rode draad door de Schrift heen. Reeds in het Oude Testament. Ik denk aan de **lofzangen** van Mirjam, Mozes, **Debora** en Hanna. De vele opwekkingen in de psalmen om de Heere groot te **maken** omdat Hij is Die Hij is. Ook de profeten hebben Hem bezongen (Jes. 12, M.i. 7:18-20).

In het Nieuwe Testament heeft Christus Zelf niet anders dan de eer van Zijn vader gezocht. En is het ons in de brieven weleens opgevalen hoe dikwijls betogen uitlopen op of onderbroken worden door de lof op Gods Naam (**Rom. 11:33-36, 1 Tim. 1:7, Jud. 24-25**)? **Terwijl Johannes in de Openbaring** vele doxologieën vanuit de hemel heeft opgevangen.

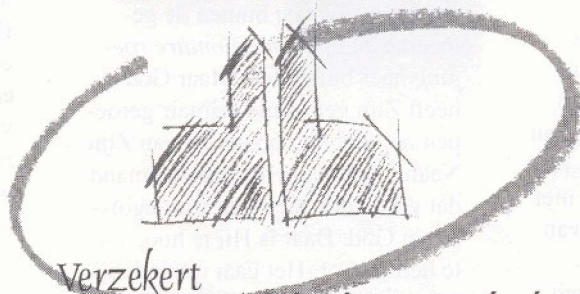
Gebed

We **ronden af.** Aan het einde van dit artikel blijft alleen het gebed **over.** Of de Heere met Zijn Geest ons gemeentelven wil doorwaaien. Opdat het ons in een weg van **bekeering** werkelijk om Hem gaat. Daartoe worden we geroepen. Scherp gezegd: **een gemeente die er niet allereerst voor God is, 'verdient' de naam** gemeente niet. Daarom leggen we biddend en pleitend de vinger bij Jesaja 43:21: 'Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen'. Of met de woorden van David: 'Heere! Open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen' (Ps. 51:17).

Heeft u wel eens overwogen om een abonnement op DE REFORMATIE te nemen?

Bel 0113 - 21 55 91

donatus

Verzekert

van Avonddmaalstel tot Zadeldak
alles onder uw kerkelijk dak!

Verzekerd zijn bij Donatus is een geruststellend gevoet.
Al sinds 1852 dé verzekeraar voor uw kerkelijke eigendommen,
maar ook voor al uw andere verzekeringsaangelegenheden.
Vraag vrijblijvend onze brochure of offerte of maak een afspraak voor
een vrijblijvend persoonlijk gesprek.

Postbus 500
5240 AM Rosmalen

Hoff van Hollandlaan 8
Tel. 073 5221700 - Fax 073 5221717

GELOOFWAARDIG VERZEKERD

DE UITZONDERING OP DE REGEL

Pief G.B. de Vries

W
weekverslag
synode

Stel u voor : gemeente Y belegt met enige **regelmaat** een Duitstalige eredienst. In deze diensten worden liederen gewongen uit het Duitse Evangelisches Kirchengesangbuch. Mag dat, zoals ze dat in **Venlo** doen? Gemeente X organiseert met Dankdag **een** speciale middagdienst, in samenwerking met de plaatselijke **Gereformeerde** Basisschool en daarom wordt de liturgie wat. aangepast. Mag dat, wat ze daar doen? Tot slot gemeente Z. In een viertal leerdiensten worden de Dordtse Leerregels behandeld. Mag dat zomaar? **Kortom**, mag je in een zekere vrijheid **omgaan** met de regels die de **KO** stelt? Ja hoor, zei de synode. De **KO** is geen keurslijf. En je kunt ook best de Dordtse Leerregels behandelen, mits aangehangen aan de HC of aan een bijbeltekst. "Binnen het kader van de **KO** kan een kerkenraad in **zijn** verantwoordelijkheid **aanvulling** of variatie toestaan, als daar goede redenen voor zijn. Uiteraard mogen dergelijke aanvullingen en aanpassingen het grondpatroon van de **gereformeerde** eredienst **geen** geweld aandoen", aldus een **van** de gronden onder het besluit.

Ja maar, hoor ik u zeggen, er staat toch in de **KO** dat in de eredienst de orden van dienst moeten worden gebruikt die door de synode is goedgekeurd (art 65) en de HC moet worden geprekeerd (art. 66)? **Dan** kan dit toch niet?

Op een vrijdagmorgen stonden deze vragen centraal tijdens de plenaire **zitting**. En deze mening werd toch eigenlijk **synodebreed** gedragen: er is een zekere vrijheid voor de kerken in het hanteren van de regels. We hebben alleen het pro-

bleem, aldus een **van** de leden, **dat** we niet met die vrijheid om **kunnen** gaan. Maar de **KO** is **geen** keurslijf, geen dwangbuis. Het zijn regels. Een voorbeeld: mijn kinderen moeten **om** tien uur **naar** bed, altijd. Altijd? Ja altijd. Nou, **behalve dan** als oma jarig is. **Dan** kan **het** wel eens wat later worden, en als er een klas-senavond is, ook wel. Is daarmee de regel ontkracht? **Nee** hoor, die staat recht overeind. Maar in voorkomende gevallen kan er weloverwogen van afgeweken worden. Zo moeten ook de regels van de **KO** worden **gehanteerd**.

Romeins

Maar de **KO** wordt door veel mensen zo niet ervaren. En dat is ook geen wonder. We leven in een tijd waarin we **gewend** zijn **aan** het Romeinse recht. Aan **wetten** en verordeningen. Daar moet je je aan houden. En wie mazen ontdekt in de wet, zal proberen er doorheen te kruipen. En de wetgever dicht de maas, enz. **enz.** En het wetboek groeit en groeit. En we zijn daarnaast als **kerkleden** ook gewend aan zekerheid. We houden van regels. **Dan** zitten we veilig, toch?

Regelgeving in de zin zoals de **KO** dat wil doen, **vraagt** loyaliteit. Kinderen die loyaal zijn aan de regels van hun ouders, zullen veel eerder toestemming krijgen een keertje wat **later** op te blijven **dan** kinderen die duidelijk dat niet zijn. En het grote probleem is dat je dat begrip: loyaliteit, en wat daar uit voortvloeit feitelijk niet vast kunt leggen.

Een oplossing die op de **synodezitting** werd **voorgedragen** was: **voeg**

dm toe: als regel. Bijvoorbeeld: de kerken zullen zich als regel houden aan de orden **van** dienst ... De synode was er niet enthousiast over. Want wie zoiets in brengt, brengt geen helderheid (wat is: als regel?), maar verzwakt wel het artikel zelf. En, op een ander punt: **Berkel** sprak uit dat artikel 65 (over de orden van dienst) **betrekking** had op elke officiële eredienst. **Zaamslag** wilde dat graag vervangen door zondagse eredienst. De synode was van oordeel dat ook dit niet nodig was. Naar analogie van art. 65 is helder dat het artikel eveneens geldig is voor erediensten op Hemelvaartsdag enz. Maar ook hier geldt: natuurlijk is er een bepaalde vrijheid om tijdens zo'n speciale eredienst **van** de bestaande **orde** af te **wijken**. Dat hoeft je dus niet expliciet vast te leggen.

Het is een bekende uitdrukking: dit vormt de uitzondering op de regel. En die uitzonderingen laten zich nu net niet formuleren. **Daar** is **invoe-lingsvermogen** voor nodig. En zo draaide het in deze zitting eigenlijk om die klassieke **gereformeerde** uitdrukking: vrijheid in gebondenheid. En, tot slot, het woord aan ds. H.M. Smit, **commissievoorzitter**: "stiptheidsacties leiden tot chaos".

Feest

Eerder in de week was gesproken over het rapport van de deputaten voor aangepaste diensten voor verstandelijk gehandicapten. Er was veel waardering voor de brochure 'feest voor iedereen' die door de deputaten was uitgegeven, en waarin ook op het niveau van de verstandelijk gehandicapte verschillen-de dingen worden uitgelegd. De

formulieren die deputaten hadden gemaakt (voor doop, avondmaal, belijdenis) werden vrij gegeven voor gebruik voor gebruik in de kerken. Overigens blijft er de mogelijkheid voor kerken, omdat het niveau van de gehandicapten zo ontzettend kan verschillen, een aangepaste versie te maken.

De vraag was nu, of deputaten nog wel een functie hadden. De commissie vond van wel: de betrokkenheid en deskundigheid van kerken en predikanten laat nog wel wat te wensen over. Bovendien zijn w nog wel meer formulieren die om een aanpassing vragen. Het deputaatschap blijft dus voorlopig nog gehandhaafd. De ontwikkelingen op dit gebied zijn nog in volle gang. Er komt een centraal adres, in samenwerking met "Dit Koningskind", waar informatie over dit onderwerp kan worden ingewonnen.

In kort bestek

Een bezwaarschrift tegen de wijze waarop in een van de kerken de verkiezing van een ouderling had plaatsgevonden, werd afgewezen. Afsgesproken is dat alle deputaatschappen een maximumbedrag krijgen dat ze per jaar van de kerken mogen vragen. Om te voorkomen dat bepaalde deputaatschappen dan vast lopen vanwege onvoorziene zaken zal een bepaald bedrag worden gereserveerd. De bedoeling hiervan is dat de, volgens de financiële commissie almaar groeiende, quota niet ongefundeerd verhoogd worden.

Het archief- en documentatiecentrum kreeg van de synode een pluim op de hoed. Er is goed en nauwgezet gewerkt door de verantwoordelijke deputaten – en niet te vergeten door de documentaliste, alias archivaris, alias synodesecretaresse mevr. drs. I. van der Lugt.

Evangelisatie

Het Landelijk Verband voor Evangelisatiearbeid bestaat met ingang van 1 januari 2000 niet meer. De

synode besloot, op voorstel van commissie 2, deze vereniging, waar op 2 na alle kerken lid van zijn, om te vormen tot een deputaatschap.

Ah, denkt u misschien, ze hebben weer wat binnengehaald. Nou, w is het niet. Ex komt niets bij ons op tafel wat niet door de kerken zelf is aangedragen. En dit voorstel was door maar liefst 4 particuliere synoden op de agenda geplaatst. Je zou ook kunnen zeggen: de lobby van de LVEA heeft prima gewerkt.

De bedoeling van het deputaatschap sluit nauw aan bij de doelstelling van de vereniging: het stimuleren van het missionaire werk in de plaatselijke gemeente. De officiële naam van het deputaatschap luidt dan ook Deputaten Toerusting Evangeliserende Gemeente (afgekort: deputaten evangelisatie). Het is dus uitdrukkelijk niet de bedoeling dat het deputaatschap, of de mensen die bij hem in dienst zijn, het werk van de gemeenten over gaan nemen. Gezien het belang van dit deputaatschap nemen we hier de belangrijkste punten uit de instructie op:

Deputaten krijgen de opdracht de plaatselijke kerken te dienen bij de ontwikkeling van het eigen missionaire karakter de kerkenraden te ondersteunen bij hun taak van begeleiding en instructie van de evangelisatiearbeid door de gemeenteleden; (...) gemeenteleden materiaal, middelen, methoden en menskracht aan te reiken voor de uitvoering van hun roeping tot evangelisatie in woord en daad;

ontwikkelingen van de evangelisatiearbeid in en door de kerken te signaleren, registreren en te evalueren;

ontwikkelingen op missionair gebied bij te houden en contact te houden met organisaties op missionair gebied in Nederland voorzover dat relevant is voor de ontwikkeling van het missionair karakter (...) de dienstverlening die tot nu toe door de LVEA ten behoeve van de kerken wordt verricht per 1 januari over te nemen, inclusief verant-

woordelijkheden voor personeel, dienstverlening en bezittingen; En dan volgen nog twee opdrachten. Wie de precieze instructie wil weten, kan terecht op onze site: HYPERLINK <http://www.synode.org> www.synode.org. De informatie op deze site, dit terzijde, staat trouwens tot uw beschikking. U kunt overnemen wat u wilt. En als u dan ook nog uw medegemeenteleden laat meegenieten zijn we helemaal blij. Het is de bedoeling dat alle besluiten die de synode neemt, worden gepubliceerd. Inmiddels is ook de eerste informatie in het Engels voorhanden.

Info

Eén morgen heeft de synode besteed aan de ThUK, de Theologische Universiteit in Kampen. Namens de curatoren voerde ds. Sme-lik het woord, en namens de ThUK waren aanwezig prof. De Ruijter en secretaris Luhoff. In een duo-presentatie werd verteld welke veranderingenprocessen er binnen de TU gaande zijn. In het artikel van volgende week willen we u daar meer over vertellen.

Donderdagavond was er een informatief rondje over de gezangen. Commissie 3 had een viertal stellingen voorbereid, waarover we met elkaar konden stoeien. Zo werd gepeild welke kant de neuzen apstonden. De avond was niet in comité, maar ook niet openbaar. Een nieuw fenomeen diende zich aan: een interne vergadering. Brainstormen dus.

In de komende week wordt 19 mei 'internationale dag' op de synode. Er worden dan zo'n 15 afgevaardigden verwacht van 'all over the world'. Menig synodelid is al stiekem bezig zijn Engelse woordenboekje te raadplegen, omdat hij een van de sprekers van antwoord moet dienen. Als u wilt zien hoe ze het eraf brengen, bent u van harte welkom. Maar dat bent u altijd, als we plenair vergaderen.

